

a világmisszió
2010
éve

A Magyarországi Református Egyház
éves jelentése

2010

A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ, 2010

- 1 A Zsinat Elnökségének köszöntője
    - *Keresztyénként egy változó világban*
    - *„Az Úr az én kősziklám, váram és szabadítóm”*
  - 5 A Zsinat munkája 2010-ben
  - 9 Főbb események 2010-ben
  - 19 Az állam és egyház kapcsolata
  - 23 Kapcsolatok a Kárpát-medencén innen és túl
  - 29 Testvéregyházi kapcsolatok
  - 35 A Magyarországi Református Egyház missziós munkája
    - Világmisszió
    - Misszió
  - 43 Szeretetszolgálatunk
    - Magyar Református Szeretetszolgálat (MRSZ)
    - Önkéntes Diakóniai Év (ÖDE)
  - 47 Egészségügyi szolgálatunk
  - 49 Fiatalok egyháza
  - 53 Oktatás
  - 59 A Magyarországi Református Egyház élete számokban
-

A Zsinat Elnökségének köszöntője

Keresztyénként egy változó világban

Húsz évvel a rendszerváltozás után minden nehézség ellenére hálát adunk az elnyert szabadságért, az azóta megtett hosszú útéért. Közösségeink és intézményeink élete megváltozott, de az alap, Jézus Krisztus evangéliuma továbbra is az egyetlen biztos iránytű a változások közepette.

A most közreadott éves jelentéssel egyik legfőbb célunk az, hogy közvetítsen két igen eltérő egyház-felfogás között. Sokan úgy tekintenek az egyházra, mint egy intézményre a sok közül, és teljes joggal várnak tőle hatékonyságot, önállóságot, átláthatóságot. Mások éppen azt szeretnék, ha az egyház ellensúlya lenne a világnak, azt várják tőle, hogy spirituális alapokon állva tanítsa az embereket az élet értelmére. Azt gondolom, hogy a Magyarországi Református Egyház akkor jár helyes úton, ha mindkét megközelítést részben a magáévá tudja tenni. A református egyház is egy intézmény – az éves jelentés mint műfaj is erre utal –, olyan intézményrendszer, ahol számos szakterületen végzik a lelkészek, világi alkalmazottak és önkéntesek a munkájukat, aminek eredményével, ha tetszik, hasznosságával kötelesek vagyunk elszámolni önmagunknak és másoknak. Ugyanakkor az egyház valóban más: több mint intézményeinek vagy az általuk befektetett munkavégzés összessége. Az

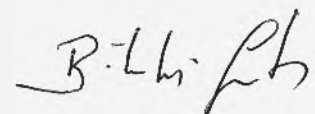
egyházi munkának van egy többletértéke, amit nagyon nehéz számokban, hatékonysági mutatókban kifejezni. Az egyház ugyanis nem szolgáltatás, hanem szolgálat. Minden cselekedetünk, munkánk, intézményünk Jézus Krisztus földi munkáján alapszik. Nem piaci elemzések, stratégiai érdekek határozzák meg cselekvéseinket, hanem az az elhívás és bizonyosság, hogy Isten Jézus Krisztusban megváltotta ezt a világot, legyőzte a halált, az Ő kegyelme meghalad minden szükséglet és szenvedést ebben a világban. Krisztus szolgálóként, őt követve hirdetjük Isten szabadító igéjét, szolgáljuk a betegeket, a szükségben lévőket, neveljük a fiatalokat. Az egyház legnagyobb titka tehát az, hogy minden korban Krisztusra figyelve lehetünk az ember és az emberiség legnagyobb hasznára. Az Ő „velünk léte” adhatja meg egyedül egyházunk számára a változó világban a szabadság, a valódi élet- és emberismereten alapuló hatékony közösségi szolgálat lehetőségét.

A 2010-es év a magyarországi rendszerváltás húszéves évfordulója is volt egyben. A kerek évforduló, illetve ezen év hazai és nemzetközi eseményei arra köteleznek minket, hogy köszönetet mondjunk Urunknak a szabadításért, azokért a horizontokért, amelyek megnyíltak előttünk két évtizeddel ezelőtt. Jóllehet a különböző politikai, gazdasági és társadalmi elemzések rendre kimutatják a rendszerváltás árnyoldalait, illetve maguk az emberek is igen ellentmondásosan ítélik meg a változásokat, meggyőződésem, hogy az egyháznak tudatosan ki kell állnia a demokratikus társadalmi értékek és folyamatok mellett. Magyarország húsz évvel ezelőtt kiléphetett a szolgaság házából, onnan, ahol egy központi hatalmi akarat a teljes közösség működését meghatározta. Egyházunk, ahogy az egész magyar társadalom, a kényelmes, de folyamatos sorvadásból átjutott egy kihívásokkal és feszültségekkel teli állapotba. Ez a változás az euforikus kezdet után természetesen mindenkinek megerőltetővé és kockázatosná vált, az elmúlt húsz év ezért sok szempontból az átmenet, a megedződés időszaka volt itthon és a térségben egyaránt. Mára lassan felnőtté válik egy generáció, amely csak a történelemkönyvekből ismeri a rendszerváltás előtti világot, amelyből jövünk, miközben az idősebb generációk világlátását még nagyban meghatározzák annak vélt vagy valós igazságtalanságai. Ebben a kettősségben egyházunknak feladata, hogy szembenézzen a múlttal, bemutassa, hogyan működött köztünk és bennünk az egypártrendszer egyházellenes, bomlasztó mechanizmusa, ugyanakkor ezzel szemben megteremtse és természetes közeggé tegye a szabadság és önállóság lehetőségrendszeréből fakadó felelős önrendelkezés élményét. A húsz évvel ezelőtti rendszerváltás egyik

visszatérő kérdése az állam és egyház kapcsolata. A közvélekedés szerint ez alapvetően világnézeti kérdésként értelmeződik, azaz úgy tűnik, mintha a mindenkori kormány politikai identitása határozná meg az állam egyházhoz fűződő viszonyát, illetve fordítva, az egyház is az általa képviselt értékeket hirdető politikai erőkhöz vonzódná inkább. A demokratikus értékek tiszteletéhez tartozik ezzel szemben az a szándék, amire egyházunk az elmúlt években törekedett. Szeretnénk minden kormánynak egyértelművé tenni, hogy az állammal történő együttműködés alapjául egyedül járható útnak a kölcsönös tiszteleten alapuló, rendszeres szakmai tárgyalásos alapokon nyugvó partneri viszonyt gondoljuk. A 2010-es évi választásokat követően várjuk a fenti elvek alkalmazását a gyakorlatban.

Ha egyházunk nemzetközi szerepére tekintek – a Világmisszió évének eseményei vagy a Grand Rapidsban egységessé lett református világközösség kapcsán – az elmúlt év még inkább a szabadságról, az egyházunk számára megnyíló izgalmas dimenziókról szól. A 2010-es év is jól bizonyította, hogy a Magyarországi Református Egyház méltó és megbecsült résztvevője lett a nemzetközi egyházi szervezetekben folyó munkának. Az elmúlt évek megerősítettek bennünket, hogy mi, Kárpát-medencei református magyarok nem csak szűkebb régióinkban, de a globális felelősségvállalás és cselekvés szintjén is hatékony és termékeny részesei tudunk lenni a világnak.

Mindezek után Isten kegyelméért hálákat adva ajánlom a tisztelt olvasó figyelmébe a Magyarországi Református Egyház 2010-es évének beszámolóját.

Bölcskei Gusztáv
püspök, az MRE lelkeszi elnöke

„Az Úr az én kösziklám, váram és szabadítóm...” (Zsolt 18,3a)

Istenünk véghetetlen kegyelméből a 2010. esztendő is rendkívül eseménydús volt, sok-sok különböző nehézségű feladatot, bár rengeteg örömet is hozott anyaszentegyházunk építésében, ügyeink alakításában. Hálás szívvel mondhatjuk, hogy minden esetben magunk mellett tudhattuk, sőt minden dolgunkban megtapasztalhattuk Mennyei Gazdánk segítő jelenlétét, megtartó kegyelmét és áldó szeretetét.

Egyház voltunkból adódóan természetesen Isten örömeit, a megváltás evangéliumának terjesztését tekintettük és tekintjük legfőbb feladatunknak, hiszen ezt írja elő nekünk a mi Urunk, Jézus Krisztus missziós parancsa. Továbbra is nagy súlyt helyeztünk úgynevezett „világi” egyháztagságunk, azaz a teológiai végzettséggel nem rendelkező testvéreink Isten országa építésébe történő bevonására, merthogy nélkülük nem létezne az egyház.

Fontos feladatunknak tekintettük a „látens reformátusok” felderítését és megszólítását, mert a megváltás örömeit nekik is szól, tőlünk pedig azt várja el az Úr, hogy ezt tudatosítsuk azon

felebarátainkban, akik eltávolodtak az igei tanítástól, avagy soha nem is kerültek az Ige közelébe. E megszólítás érdekében szerveztük a missziót nagyvárosokban éppúgy, mint a szórványokban. Fáradozásunk eredménye már nem csak rajtunk múlik, miénk a *plántálás* és az *öntözés* feladata, de hittel hisszük, hogy a mindenség Ura majd a *növekedést* is megadja.

Kiemelt ügyünknek tekintjük református iskolahálózatunk gondozását, mivel ifjúságunk református keresztyén szellemben történő nevelésétől várhatjuk egyházunk megújulását, megerősödését. Iskolahálózatunk további bővítését is örömmel fogadnánk, amennyiben ezt lehetőségeink engednék. A bővítés ügyében azonban különös óvatossággal kell eljárunk, ugyanis a súlyos anyagi nehézségekkel küzdő önkormányzatok tömegesen ajánlanák fel iskoláikat, hogy egyházunk vegye át és működtesse, azonban nem vállalhatjuk fel azokat a feladatokat, amelyek tisztességes teljesítését sem anyagi, sem személyi erőink nem tennék lehetővé.

2009. május 22-én a debreceni Nagytemplomban Isten különös ajándékaként aláírhattuk az egységes Magyar Református Egyház Alkotmányát. Összenőtt, ami összetartozott, de ez nem a végcél, hanem egy új kezdet, hiszen – a zsoltárával szólva – *„hatalmasat cselekedett velünk az Úr”*. Még szorosabbra kívánjuk fűzni kapcsolatainkat a trianoni határainkon kívül rekedt református testvéreinkkel, ugyanis még rengeteg feladatunk van a valós egység kimunkálásában. E szellemben jelentősen és örömdetesesen nőtt a határokon átvélt testvérgyülekezeti kapcsolatok száma. Hasonlóan sokasodtak egyházvezetőinknek az elszakított területeken tett látogatásai, igehirdetői szolgálatai, illetve előadásai, mert ottani hittestvéreink határozottan igénylik törődésünket. Esetenként bizony keserű szájjal kell tudomásul vennünk, hogy a Zsinat ebben a tekintetben kiadott ajánlásait – ezúttal konkrétan a május 22-ről történő ünnepi megemlékezés feladatát – nem minden lelkészünk tartja fontosnak.

Istennek legyen érte hála, közben – esetenként a látszat ellenére is – valamelyest kedvezőbbek lettek a határainkon túli viszonyok. A hatalmi szóval ránk erőszakolt országhatárok egy részben légiesebbé, átjárhatóbbá váltak. Már nem járt semmiféle kellemetlen következménnyel a Kassán, illetve Magyarbódön elmondott március 15-i ünnepi beszéd. Hasonlóképp nem kellett megtorlástól tartania sem az Érmihályfalván, illetve a kárpátaljai Beregszászon tartott trianoni megemlékezés ünnepi szónokának, sem a lelkesedését palástolni nem tudó hallgatóságának.

2010. november 16-án a magyar reformátusság nevében felavattuk Erdély nagy református fejedelme, Bethlen Gábor (1613–1629) emléktábláját az egykori Erdélyi Fejedelemség fővárosában, Gyulafehérváron. Ezt a történelmi nagyságot, a magyar reformátusság, sőt az összmagyarság örök emlékezetére méltó történelmi művet ismertük el a Fráter György és Bocskai István emléktáblája közé helyezett epitáfiummal. Lélekemelő élmény volt megtapasztalnunk, milyen sokan osztoztak emléke előtt tisztelgő főhajtásunkban. Hisszük, hogy ez az esemény az egymás hite által történő épülés csodálatos lehetőségét is jelentette.

2010-ben a Révkomáromban tartott Kárpát-medencei Református Generális Konvent közgyűlésének megszervezésével első alkalommal léptük át a Trianonban ránk kényszerített országhatárt. Illesse elismerés a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház vezetését és tagságát azért, hogy a hivatalos belépés külső nyomásra történt elhalasztása ellenére felvállalta ezen rendezvény igényes megszervezését és lebonyolítását!

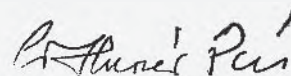
A Zsinat felkérésére megkezdte tevékenységét a múlt, pontosabban a kommunista diktatúra időszakának feltárása érdekében létrehívott történelmi bizottság. Munkájuk nem ígér gyors eredményt, hiszen alapos, időigényes kutatómunkát kell végezniük. Várhatóan napvilágra kerülnek azoknak a lelkészeknek és más egyházi tisztségviselőknek a nevei, akik valamilyen ok folytán engedtek az esetenként brutális fenyegetésnek, a kíméletlen zsarolásnak, esetleg nem tudtak ellenállni a csábításnak, és vállalták a hatalommal való együttműködésnek azt a formáját is, hogy jelentéseket írtak

kollégáikról, előjáróikról, netán éppen híveikről. Minden bizonnyal találkozhatunk ilyen lelkészek és előjárók nevével, akiket erkölcsileg annak rendje és módja szerint feltétlenül elmarasztal az utókor. Mindörökre titokban marad azonban azoknak a neve, akik ezt a gyalázatos munkát elvégezték, de az ő névtelenségüket törvény garantálja, így nyugodtan élhetnek háborítatlanságban, mert az elmarasztalás csak egykori áldozataikat fenyegeti.

Az Úristen iránti mélységes hálával – és persze szívbeli örömmel – állapíthatjuk meg, hogy Magyarországi Református Egyházunk külföldi megbecsültsége egyértelműen kedvező. E sorok írója is megtisztelő meghívást kapott Duisburgba, a Rajnai Egyház jubileumi zsinatára, amelyen fel is szólalhatott: elmondhatta, hogy a „zsinat-presbiteri alapelvnek” a reformáció helvét irányzata rajnai képviselőinek 1610-ben tartott zsinatán történt elfogadása után mindössze egy-két évvel a Dunántúl reformátussága is felkarolta ezt a Kálvin János által „újra felfedezett” vívmányt, és 1617-ben Pápán megalakult az első presbitérium.

Még nem múlt el felőlünk az egyházunkat és egész hazánkat sújtó válság. Nyomaszt bennünket a munkahelyekért, nyugdíjért való aggódás, de ennél is nagyobb lelki terhet jelent az erkölcsi válság, az értékek körüli zűrzavar, amikor kipróbált keresztyén értékeink helyett talmi ragyogású, tisztavirág-életű limlomokat próbálnak ránk sózni. A mi feladatunk igazi emberi és keresztyén értékeket kínálni azoknak a fiatal felebarátainknak, akik elérhetőségi körünkbe kerülnek.

Felnőtt embertársaink is hasonló gondokkal küszködnek, hiszen rájuk is özőnszerűen zúdul a nyeresre, vásárlásra csábító reklám, őket is megpróbálják az eszményinek kikiáltott életmód irányába csábítani. Milyen jó lenne, ha fiatal és már felnőtt embertársainkban is sikerülne tudatosítanunk, hogy a segítség forrása: 50,15. A Zsoltárok Könyve 50. fejezetének 15. versét jelölik ezek a számjegyek, ahol Mennyei Atyánknak ezt a felémelő ígéretét olvashatjuk: „*Hívj segítségül engem a nyomorúság idején! Én megszabadítottlak, és te dicsőítesz engem.*” Adja a Mindenható Isten, hogy a továbbiakban eszerint tudjunk cselekedni, így tudjuk végezni egyházépítő feladatainkat!

Huszár Pál
főgondnok, az MRE világi elnöke

A Zsinat munkája
2010-ben

A Magyarországi Református Egyház legfelső törvényhozó, határozó és legfőbb intézkedő testülete, a Zsinat 2010-ben két ülést tartott, míg a gazdálkodási kérdésekben illetékes legfelsőbb testület, a Zsinati Tanács négyszer ülésezett.

Megemlékezés Trianon 90. évfordulójáról – a zsinati székház üléstermék közepén a történelmi Magyarországot szimbolizáló asztal és a virágfüzérből kirajzolódott magyar Szent Korona

Júniusi ülészak Előrelépések a múltfeltárás folyamatában

A XIII. zsinati ciklus ötödik, júniusi ülésének egyik legfontosabb témája a múltfeltárás volt. A Zsinat elfogadta a Tényfeltáró Történész Bizottság működési rendjét. Az 1. § szövege szerint:

„A Tényfeltáró Történész Bizottságnak a Zsinat által meghatározott elsődleges feladata a korszak elnyomó szervezeteinek az egyházakkal kapcsolatos működési mechanizmusának vizsgálata és feltárása. A bizottság kutatói munkája nyomán kerül-

jön kimutatásra, hogy a rendszer milyen eszközöket használt az egyház életének figyelemmel kísérésére, korlátozására és megszorítására.” A bizottság lehetősége továbbá, „hogy az elnyomó rendszer működésének feltárása közben látóterébe került személyekkel kapcsolatosan tényfeltáró kutatásokat végezzen.” A tényfeltáró bizottság gyűjti majd össze a különböző levéltárakból a meghatározott időszakra vonatkozó dokumentumokat, amelyek majd – a további kutatás elősegítése érdekében – a Zsinati Levéltárba kerülnek. A testület negyedévente jelentést készít, amelyek egyelőre nem kerülnek nyilvánosságra. A Zsinat határozatában három tagot kért fel a bizottság munkájában való

részvételre: Horváth Erzsébetet, a Zsinati Levéltár igazgatóját, Dienes Dénest, a Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményeinek igazgatóját és Szabadi Istvánt, a Tiszántúli Református Egyházkerület Levéltárának igazgatóját. A Zsinat továbbá határozott egy, a tényfeltáró bizottság munkáját segítő Értékelő Bizottság felállításáról, melynek tagjai olyan közmegebecsülésnek örvendő emberek, akik iránt mindenki bizalommal van. Az Értékelő Bizottságba minden egyházkerület egy-egy személyt delegál.

Egységes lelkésztovábbképzés

A Zsinat testülete foglalkozott a lelkésztovábbképzés ügyével is: a más területeken is alkalmazott kreditrendszert vezetik be (ebbe azok a képzések számítanak majd be, amelyek a lelkészi szolgálat-hoz köthetők), a lelkészt évente nyolc nap fizetett tanulmányi szabadság illeti meg, ebből minimum négy napot szervezett továbbképzés keretében teljesíthet.

Megemlékezés Trianon 90. évfordulójáról

A tavaszi zsinati ülés utolsó napja éppen június 4-re, a trianoni békeszerződés aláírásának kilencvenedik évfordulójára esett, így a Zsinat is megemlékezést tartott. Az alkalom látványosan kezdődött: a zsinati székház üléstermének közepén álló, a történelmi Magyarországot szimbolizáló asztalról lassan felemelkedett a virágfüzér, és kirajzolódott a magyar Szent Korona. A megemlékezést Bölcskei Gusztáv püspök, a Zsinat lelkészi elnöke azzal az imával kezdte, amely majdnem kilencven évvel korábban, a Trianon utáni első zsinati ülésen hangzott el. *„Mindenható Isten! Mennyei édes Atyánk! Viharos vizekről, szélvészektől ostromaiból gyülekezünk ide, a magyar református egyház tördelt hajójának hajósai. A magunk csinálta kötelek, vitorlák elszakadoztak, az árbócok eltöredeztek, segítségért kiáltunk hozzád, hogy el ne vesszünk. A próbáltatások háborúi felülmúlják a mi erőnket, külső-belső ellenségeink hatalma nagyobb, sem mint mi a magunk erején meg tudnánk állani ellenük”* – így kezdődött az akkori lelkészi elnök, Baltazár Dezső 1920. szeptember 28-i könyörgése.

A megemlékezés ugyanúgy folytatódott, ahogyan 1920-ban. A jegyzőkönyvek jelenetszerű, a történeteket felidéző felolvasásából kiderült, hogy a kilencven évvel ezelőtti ülés rövid memorandummal fordult a Népek Szövetségéhez (League of Nations) és a Népek Szövetségének Egyesületéhez (League of Nations-Union), arra kérve a két szervezetet, hogy biztosítsák a Magyar Református Egyház organikus egységét.

Az 1920-as történések felidézése után Csúry István, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspöke szólt a Zsinat tagjaihoz: *„Mindenki tudja, nem a magunk tehetségéből építkezünk, nem a saját elhatározásunkból cselekszünk: Te vagy a Krisztus – mondják a viharba került hajón a tanítványok, és ez ad erőt nekünk is.”*

A megemlékezés utolsó részében ismertették a Zsinat azon határozatait, amelyek – Bölcskei Gusztáv szavaival – *„azt bizonyítják, hogy megtanulunk újra együtt lélegezni”*. Ezek egyike értelmében a Magyarországi Református Egyház területén ezentúl nemcsak magyar állampolgárok tölthetnek be lelkészi állást, hanem az egységes Magyar Református Egyházhoz tartozó valamennyi lelképásztor.

Novemberi ülészek Hét év az engesztelődés jegyében

6/7

A zsinati tanácskozás napirendjén ismét szerepelt a múltfeltárás, pontosabban a szeptemberben megalakult Tényfeltáró Történész Bizottság (TTB) beszámolója. A Zsinat hozzájárulását adta a múltfeltáró munkát segítő kutatók: Boér Zoltán, Bognár Zsolt és Fodorné Nagy Sarolta megbízásához.

A törvényhozási munka során a Zsinat elfogadta a lelkészek jogállásáról szóló törvényhez készített előkészítő anyagot, illetve a készülő törvény szerkesztési vázlatát. A testület első olvasatban tárgyalta a gazdálkodásról szóló törvény tervezetét, és úgy döntött, a jelenlegi jogszabály módosítása helyett – a most elfogadott szerkezetben – új törvényt alkot majd. Az előterjesztőket elsősorban az vezette, hogy a gazdálkodás terén is egységes irányelveket és szempontokat fogalmazzanak meg az egyház közössége és intézményei számára.

A Zsinat az ülés egyik legfontosabb határozataként arról döntött, hogy a 2011-gyel kezdődő hétéves ciklus az engesztelődés jegyében teljen. A zsinati tagok arról is határoztak, hogy addigi formájában megszűnik a *Református Egyház* című lap, amely a jövőben az MRE közlönyeként funkcionál majd. A hatvanhárom éves folyóirat egyéb funkcióját más kiadványok veszik át.

Az őszi zsinati ülések ünnepi pillanatait jelentette a testület alapította díjak átadása. Az elismerésekről a júniusi ülésen döntöttek a zsinati tagok. 2010-ben a Dobos Károly Lelkészi Díjat Bíró Ferenc nyugalmazott Budapest–Mátyásfülöp lelképásztor vehette át. A református iskolaügyért végzett áldozatos munkáért járó Imre Sándor-díjat Hoppál Péter országgyűlési képviselő kapta. Az Aranygyűrűs teológiai doktori címet ebben az évben két professzor is megkapta. Az egyik kitüntetett a 2010 októberében elhunyt Boross Géza, a másik Buzogány Dezső kolozsvári professzor lett. Aranyokleveles teológus címet kapott Sepsy Károly nyugalmazott lelkész, orgonaművész és Németh Pál lelkész, iszlámkutató. Átadták a diakóniai elismeréseket is, Kiss Ferenc-díjat Bodolay Gézané, valamint Köles Jánosné kapott. Juhász Zsófia-díjat Nagy Istvánné és Ungvári Miklósné vehetett át.

Zsinati Tanács

Átalakul a lelkészi nyugdíjrendszer

A lelkészi nyugdíjrendszer átalakítása kapcsán a Zsinati Tanács határozata kimondta, hogy az MRE Lelkészi Nyugdíjintézete tagjainak a szolgálati idejük letelte utáni nyugellátást a Magyarországi Református Egyház garantálja, mégpedig olyan formában, hogy megszerzi számukra az állami minimálnyugdíjra való jogosultságot és annak egyházi kiegészítését is folyósítja. Az átalakítás lényege a felosztó-kirovó rendszer járulékbefizetései, valamint az MRE évente folyósított kiegészítő támogatása mellett a hozamot termelő, elkülönített nyugdíjalap megerősítése. A testület kimondta, hogy ki kell dolgozni az átalakítás ütemtervét, a szükséges szabályzatmódosításokat, elő kell készíteni a nyugdíjintézet átalakítását.

Az MRE üzemelteti tovább az SDG-konferenciatelepet

A Zsinati Tanács úgy döntött, hogy a balatonszár-szói SDG-konferenciatelep 2011. januártól egyházi üzemeltetésbe kerül, ezzel párhuzamosan ki kell dolgozni a terület hasznosításának közép- és hosszú távú tartalmi és szakmai koncepcióját. A tanács kezdeményezésére a Zsinat átmenetileg felfüggesztette a konferenciatelep egyházi jogi önállóságát.

Főbb események
2010-ben

Megemlékezés a Protestáns pátens elleni tiltakozás 150. évfordulóján

„A Császárok Császára nevében a gyűlést megnyitom!” Ezekkel a szavakkal nyitotta meg a hagyomány szerint Balogh Péter református püspökhelyettes százötven évvel ezelőtt azt az egyházkerületi közgyűlést, amely elutasította a Habsburg császári pátens protestánsokat sújtó rendeleteit. Ennek következtében országos tiltakozóhullám indult el, mire a császár visszavonta rendeletét. Erre az eseményre emlékeztek a közgyűlés színhelyén, a debreceni Kistemplomban január 9-én tartott hálaadó istentiszteleten. Az alkalmon ígét hirdetett Bölcskei Gusztáv, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke. A százötven évvel ezelőtt történt eseményekről előadást tartott Hörcsik Richárd professzor, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem tanára. A Protestáns pátens az osztrák kormány adta ki 1859. szeptember 1-jén. Ehhez ragaszkodott is és be is tartatta egészen 1860. május 15-ig, amikor is a tiltakozások hatására a király kiadta kéziratát, amellyel visszaállította az 1848 előtti egyházi jogállapotokat.

Jótekonysági bált tartottak Debrecenben

A Tiszántúli Református Egyházkerület a megmaradásért küzdő felvidéki Rozsnyói Református Alapiskola megsegítésére rendezett jótekonysági bált február 19-én, Debrecenben. A rozsnyói iskolának évről évre a létfenntartásért kell küzdenie, a fenntartó egyházközség nem tudja elvégezni az iskola épületének fejlesztési, illetve karbantartási munkálatait és nem tudja a taneszköz-ellátottságot javítani. Beázott a tetőszigetelés, korszerűtlenek az ablakok, elhasználódtak az ajtók, a berendezések, és nincs tornaterem. A III. Református Jótekonysági Bál bevétele 1 200 000 forint volt, az összeg a református szeretetszolgálat Alma Mater programjával jutott el a felvidéki Rozsnyói Református Alapiskolához.

Újraéled a Parókiális Könyvtár

A Magyarországi Református Egyház Zsinata 2007-ben határozatba foglalta az évtizedekkel ezelőtt leállt úgynevezett Parókiális Könyvtár-sorozat folytatását. A sorozat kötetei a Kálvin-emlékéhez kapcsolódóan jelennek meg a következő években. A sorozat részeként kiadják Kálvin újszövetségi bibliamagyarázatait, előreláthatóan tizennégy kötetben, egységes megjelenéssel. A tervek szerint a sorozat részeként 2013 végéig a többi újszövetségi kommentár, 2014-ben pedig az Institutio jegyzetekkel ellátott, új fordítása jelenik meg a Kálvin Kiadó gondozásában. A Zsinat döntése értelmében a magyarországi református gyülekezetek jelképes összegért, a teljes ár tíz százalékáért kaphatják meg a Parókiális Könyvtár köteteit.

Szenci Molnár Albert Institutio-fordítása új kiadásban

Február 25-én a Károli Gáspár Református Egyetem adott otthont annak a könyvbemutatónak, melyen ismertették Kálvin János *Az keresztyén religióra és az igaz hitre való tanítás* (Institutio, Szenci Molnár Albert fordítása, Hanau, 1624, hasonmás kiadás) és a *„Biblia Hungarica Philologica – Magyarországi bibliák a filológiai tudományokban”* című könyveket.

Kálvin-emlékplakett Monok Istvánnak

A Károli-egyetemen tartott könyvbemutatón Bölcskei Gusztáv református püspök Kálvin-emlékplakettet adott Monok Istvánnak, az Országos Széchényi Könyvtár volt főigazgatójának. Ezzel a gesztussal köszönte meg a volt főigazgató többéves segítségét a református kulturális örökség védelme és népszerűsítése terén.

Megkezdődtek az új magyar református énekeskönyv előkészítő munkálatai

2010. február 23-án megalakult a Magyarországi Református Egyház Énekeskönyv Bizottsága. A nyolctagú testület feladata, hogy megkezdjék a leendő új énekeskönyv előkészítésének munkálatait. A bizottság tagjai munkájuk során a saját egyházkerületük szempontjainak képviselője mellett integrálják azokat az ismereteket, tapasztalatokat, amelyek a Magyarországi Református Egyházban az elmúlt ötven esztendőben az énekeskönyvvel

és a református éneküggel kapcsolatban felhalmozódtak. A bizottság kidolgozta azt a szempontrendszert, amely alapján majd a jövőben végzik a munkát. Az új énekeskönyv csak a Kárpát-medencei közösségben és egységben nyer értelmet. A munka kapcsolódik a Generális Konventen belül elindult, és a Liturgia Bizottság által felügyelt liturgia-, illetve korálkönyvreformhoz.

Magyar teológusok jártak Kenyában

Budapesti lelkészek és teológusok szervezésében debreceni, pápai, sárospataki és budapesti teológusok jártak missziói tanulmányúton Kenyában. Az út március 3-án indult, a teológusok a Szent András presbiteriánus gyülekezet vendégeként érkeztek Kenyába. A fiatalok meglátogatták a presbite-

riánus egyetemet, és egy, a gyülekezet támogatását élvező középiskolát. Hawában egy utcagyerekekkel foglalkozó gyermekotthont néztek meg, majd a HIV-fertőzött gyerekek otthonát is meglátogatták. Az út során eljutottak a maszáj törzs lakta területre, Mashuruba is.

Uniós támogatást nyert a vilmányi egyházközség által gondozott Tanoda-program

A Tiszáninneni Református Egyházkerületben a 2006 óta működő „Esélyt adunk” program – mely számos gyülekezetet segít laza, egymást támogató hálózattá kapcsolódni – 2010 februárjában újabb lépcsőfokhoz érkezett. Ekkor írták alá a központi modellprogramként működő vilmányi programsor egy részének európai uniós támogatásáról szóló szerződést. A TÁMOP-rendszeren belül két éven át 21 987 000 forint támogatással Tanoda működik Vilmányban, mely a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását, egyéni fejlesztését, oktatását, továbbtanulásuk támogatását, végső soron munkaerő-piaci helyzetük javítását tűzte ki célul. A program megvalósításában a helyi lelkipásztorokon kívül a helyi és a környékbeli gyülekezetekhez tartozó pedagógusok, fejlesztő pedagógusok és más szakemberek is részt vesznek.

A Magyar Református Egység Napja

Május 22-én, a Magyar Református Egység Napján ünnepeljük a Kárpát-medencei reformátusok közös alkotmányát. A Magyarországi Református Egyház Zsinata úgy döntött, hogy 2010-től kezdődően a május 22-höz legközelebb eső vasárnap a Magyar Református Egység Napja lesz. Az ünnepi megemlékezés egyik elemeként a május 23-ai pünkösd-i istentiszteleten valamennyi református templomban ugyanaz az ének és imádság csendült fel, szimbolizálva az egységet. Több Kárpát-medencei lelkipásztor vendégszolgálatot tett más gyülekezeteknél, amelynek a kapcsolatépítés volt a célja. A kapcsolatépítést szimbolizálták azok a református egység napjára készült képeslapok is, amelyeket a gyülekezeti tagok az évfordulón küldhettek egy-egy magyar reformátusnak határon innen vagy túl, ezzel is tanújelét adva összetartásuknak, és emlékeztetve egymást a történelmi jelentőségű pillanatra.

Emlékműátadás Fehérgyarmaton

2010. június 5-én, egy nappal a trianoni békediktátum aláírásának 90. évfordulóját követően adták át Fehérgyarmaton ünnepélyes keretek között a *Magyar reformátusság a Kárpát-medencében* nevű emlékművet, amely a tavaly Debrecenben kimondott magyar reformátusság egységét és hitvallását szimbolizálja. Az alapötletet a debreceni események üzenete szolgáltatta, amelyet Bíró Lajos mátészalkai szobrászművész öntött látható formába. Az emlékművet a város szívében található Kossuth parkban állították fel, közvetlen háttérben a református templommal. Az ünnepélyes átadáson az igei szolgálatot Szalai László lelkipásztor köszöntöje után Bölcskei Gusztáv, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke végezte.

Egyházüldözés és egyházüldözők a Kádár-korszakban

Szabó István dunamelléki református püspök

Egyházüldözés és egyházüldözők a Kádár-korszakban címmel tartottak konferenciát 2010. május 6-án és 7-én Budapesten, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán. A rendezvényen felszólalt Szabó István, a Dunamelléki Református Egyházkerület püspöke, aki beszédében kiemelte: „A múlt vizsgálatánál nem feledkezhetünk meg evidenciákról. Az első ilyen, hogy Magyarországon a kommunista diktatúra alatt egyházüldözés volt, a második, hogy az egyházak ezt több tekintetben megszenvedték. A harmadik, hogy a megbékélés még nem következett be, vannak erre kezdeményezések, a negyedik pedig, hogy az egyházüldözés nemcsak közjogi, politikai síkon zajlott, hanem szellemin is, s bár a diktatúra megszűnt, de a tartalom még nem párolgott el.” A konferenciát a magyarországi keresztény történelmi egyházak közösen szervezték, a megnyitón felszólalt Erdő Péter bíboros, érsek, a Magyar Katolikus Konferencia elnöke és Pröhle Gergely, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője.

Kiállítás Melanchthonról, Magyarország Tanítójáról

12/13

Melanchthon és a magyarok címmel rendeztek kiállítást a Debreceni Református Kollégiumban, amely Melanchthon, a protestantizmus kiemelkedő alakjának, Kálvin barátjának jelentőségét és magyarországi hatását mutatta be. A 2009-es Kálvin-émlékévet a 2010-es Melanchthon-év követte, Németország nagy tanítójára emlékeztek hazájában és világszerte. Az esemény a Bretteni Melanchthon Akadémiával közösen szervezett nemzetközi kiállítás volt. A 16. században több mint ezer magyarországi hallgató látogatta a wittenbergi egyetemet, közülük négyszázharmincan voltak Melanchthon tanítványai; rendszeres kapcsolatot ápol a magyar diákok egyesületével, ezért is nevezik Magyarország Tanítójának. A Debreceni Református Kollégiumban különösen jelentős Melanchthonnak és egyetemének hatása.

Megalakult a Református Emlékhely Bizottság

A Református Emlékhely Bizottság létrejött egy régi gondolat testet öltése: a reformáció korától napjainkig terjedően foglalkozik majd a református elődök emlékhelyeinek felkutatásával és adatainak összegyűjtésével. Minden egyházkerület két tagot delegált a testületbe, a bizottság elnökévé Derencsényi Istvánt, a Tiszántúli Református Egyházkerület főjegyzőjét választották.

Dunántúli Református Orvosok I. Találkozója

Száz dunántúli református orvos vett részt azon a találkozón, melyet a Dunántúli Református Egyházkerület szervezett elsőként azok közül a konferenciák közül, melyeken a dunántúli református értelmiséget szeretnék megszólítani.

Bölcskei Gusztáv tiszántúli püspök és Imre Sándor főgondnok megkoszorúzza Tisza István domborművét

Tisza István domborművének avatása Debrecenben

Több mint háromszázan vettek részt a Debreceni Református Kollégium diáktalálkozóján. Május 30-án egész napos programokkal várták az egykori és mai diákokat. A diáktalálkozó egyik kiemelkedő eseménye Tisza István domborművének felavatása volt a debreceni kollégiumban. Bölcseki Gusztáv püspök és Fazakas Sándor rektor az Oratórium lépcsőházában leplezte le az egykori miniszterelnökről formázott domborművet, amelyet Patay Tibor és Patay Gábor, Tisza István déd- és ükunokája is megkoszorúzott. A diáktalálkozón átadták a Szenci-díjat is, amelyet 2010-ben Kobzos Kis Tamás előadóművész és Csikos Sándor színművész kapott.

Hegyi-Füstös Istvánnak ítélték a Magyar Örökség díjat

A Magyar Örökség díjat, a Magyar Örökség és Európa Egyesület elismerését 2010. június 19-én adták át Budapesten, a Magyar Tudományos Akadémia épületében. A hét díjazott között volt Hegyi-Füstös István lelkész, a Magyar Rádió külső munkatársa, művészeti, pedagógiai, történelmi, irodalmi cikkek, tanulmányok, recenziók, életrajzok szerzője. A díjazás alkalmából Szabó István püspök méltatta a lekipásztor munkásságát.

Református Egyházi Napok – Dunántúl (REND)

Június 25. és 27. között Pápán tartották a Református Egyházi Napok – Dunántúl elnevezésű eseményt. A kétfévente megrendezett, tavaly negyedik alkalommal sorra került találkozón csaknem tízezer ember vett részt. Steinbach József dunántúli püspök szerint nemcsak a dunántúli reformátusok seregszemléje volt az esemény, hanem az egész Kárpát-medencéé is. A pápai Várkertben megvalósult fesztivál nyolc helyszínen nyolcvan rendezvénnyel várta az érdeklődőket. A programban olyan előadások szerepeltek, melyek az egyház és társadalom, a missziói lehetőségek, a média és a rendezvény főtémájához kapcsolódóan az üdvösség kérdéskörét taglalták.

Közel tízezeren vettek részt 2010-ben a dunántúli Református Egyházi Napokon

14/15

Telt ház a Kárpát-medencei református kórus hangversenyén

Telt ház mellett kilencedik alkalommal került sor a budapesti Művészetek Palotájában a Református énekek elnevezésű hangversenyre. A június 25-én megtartott koncerten a tizenkilenc határon inneni és túli énekkarból toborzott háromszázhetven fős Kárpát-medencei Egyesített Református Kórus szólalt meg. A hangversenyen a budapesti Arany János és Cseri Zsófia, a debreceni Berkesi Sándor és a soproni Kocsis-Holper Zoltán vezényelt,

közreműködött Virágh András Gábor orgonista, valamint a Cantores Ecclesiae Rézfúvós Együttes. A műsorrészek elején Balog Zoltán társadalmi felzárkóztatásért felelős államtitkár, református teológus olvasott fel bibliai igéket. A szervezők gyűjtést hirdettek az árvízben megsérült tiszaburai és felsőlőszolcai református templomok helyreállítására, amit a Magyar Református Szeretetszolgálaton keresztül juttattak el az érintett gyülekezetekhez.

Négyszázhusz éve készült el a vizsolyi biblia

Négyszázhusz éve, 1590. július 20-án fejezték be a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Vizsolyban a magyar nyelvű biblia nyomtatását. Károli Gáspár gönci református lelkész, a Kassavölgyi Egyházmegye superintendense volt az, aki lefordította és 1590-ben megjelentette az első teljes magyar nyelvű bibliát, amely 2412 oldalon körülbelül nyolcszáz példányban, másfél év alatt készült el. Súlya mintegy hat kilogramm volt. Ötvenkét darab fennmaradt példányról tudunk, közülük huszonnégy országhatárainkon kívül található. Egy eredeti példány látható a vizsolyi templomban is. A fordítás egyik kiemelkedő mérföldköve a magyar nyelv és irodalmi stílus fejlődésének, megalapozója irodalmi nyelvünknek. A Károli-biblia kisebb-nagyobb revíziókkal több mint száz kiadást ért meg, és máig a legnépszerűbb bibliafordítás magyar nyelvterületen.

2006-ban döntés született arról, hogy szükséges az 1975-ös, új fordítású biblia 1990-ben egyszer már javított szövegének revíziója. A munka jelenleg is folyik, és a szöveggondozásért egy négytagú – református, evangélikus és adventista teológusokból álló – bizottság felel. A revizorok munkájuk során megőrzik a bibliai szöveg tagolását, javítanak a fordítás egységességén és következetességén, javítják a felismert nyomdahibákat és fordítási tévedéseket, és az archaikus, ma már nem használatos kifejezéseket is igyekeznek újakkal kiváltani. Mostanra Mózes öt könyve, illetve Máté evangéliuma és Pál apostol rómaiakhoz írt levele készült el. Az új kiadás várhatóan 2013-ban jelenik meg. Az új bibliát a Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója adja ki.

Tizáninnyi lelkipásztorok missziós szolgálaton

Csomós József tizáninnyi püspök, a Kárpátaljai Református Egyházkerület július 11-i közgyűlésen rendelte ki missziós szolgálatra Taracközi Gerzson lelkipásztort, aki Kárpátaljáról származik, és 1998–2003 között Beregszászon teljesített szolgálatot lelkész feleségével, Taracköziné Nemes Mónikával. Ezután Miskolcon kaptak megbízatást, s 2010-ben ismét visszatértek Kárpátaljára, a jövőben pedig Munkácson töltik be küldetésüket. Az ünnepi istentiszteleten Zán Fábián Sándor, a Kárpátaljai Református Egyház püspöke is örömmel nyugtázta, hogy a lelkészek hazatérnek a szülőföldjükre, s hogy az elszakított nemzetrészekből származottak is szívesen vállalnak szolgálatot a határ ezen oldalára került testvérek körében.

A Doktorok Kollégiuma közgyűlése és konferenciája

A Magyarországi Református Egyház legfőbb tudományos testülete, a Doktorok Kollégiuma 2010-ben Pápán, a református teológián tartotta közgyűlését és konferenciáját augusztus 23–27. között. A szokásos plenáris ülés hétfői ülészakán 2010-es esztendő két kiemelkedő eseménye állt a középpontban. Jacques Matthey, az Egyházak Világtanácsának svájci munkatársa az 1910-ben rendezett Edinburgh-i világmisziói konferencia jelentőségéről és a nemrég befejeződött centenáriumi emlékünnepegről tartott előadást. A másik egyháztörténeti jelentőségű nyári esemény a Református Egyházak Világközösségének megalakulása volt. A Grand Rapids-i nagygyűlés jelentőségéről és értékeléséről Bölcskei Gusztáv püspök beszélt. A keddi napot Vladár Gábor, a pápai teológia rektorának áhítata nyitotta. Marjovszky Tibor professzor a száz éve született Pákozdy László Mártonra emlékezett. Tarr Zoltán zsinati tanácsos, a Kálvin-emlékbizottság titkára a Kálvin-év hazai és nemzetközi eseményeinek teológiai aspektusait vette számba előterjesztésében. A Doktorok Kollégiuma plenáris ülésének második ülészakát S. Varga Pál akadémikus előadása zárta.

Huszár Pál Kálvinról szóló könyve lett az „Év könyve”

A Doktorok Kollégiuma (DC) 2010. augusztus 25-én, Pápán tartott évi rendes közgyűlésén Év Könyve díjjal tüntette ki Huszár Pál *Kálvin János élete, teológusi, reformátori és egyházszerzői munkássága* címmel 2009-ben megjelent munkáját. A zsinat világi elnöke, dunántúli főgondnok könyve a teológiai végzettséggel nem rendelkező reformátusok és más érdeklődők számára készült írás, melynek legfőbb törekvése, hogy korrekt módon

kiegészítse az átlagos olvasó Kálvin-képét, eloszlassa a fél évezred során Kálvin nevéhez kötődött téves elképzeléseket. A nagy genfi reformátor személyében olyan embert kíván bemutatni, aki az Úristentől bőséggel kapott talentumait mindannyiunk javára forgatta, akinek lelki-szellemi öröksége református keresztyén meggyőződésünkben és magyarságtudatunkban egyaránt jelen van, sőt annak szerves részét képezi.

Teremtés hete – a teremtésvédelem jegyében

A szeptember utolsó és október első vasárnapja közé eső időszakot két esztendeje – európai mintára – a teremtés hetének ajánlja a Magyarországi Református Egyház, a Magyarországi Evangélikus Egyház és a Magyar Katolikus Egyház teremtésvédelmi munkacsoportja, illetve szakemberei, valamint a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának (MEÖT) Szociáletikai Bizottsága. Az ünnepkör, amely a római katolikus, a protestáns és az ortodox felekezetek egyházi évének is része, arra az egyre fajsúlyosabbá váló kérdésre irányítja rá a figyelmet, hogy miként reagálunk az ökológiai egyensúly felbomlására.

16/17

Közös teremtésünnepi istentisztelet a budai ciszterci Szent Imre templomban. A képen Steinbach József református püspök, Brückner Előd Ákos római katolikus plébános, valamint Gáncs Péter evangélikus püspök

Megjelent a Lukács evangéliuma prédikációs kötet

A Dunántúli Református Egyházkerületben 2009-ben jelent meg egy prédikációs kötet, amely nyolcvanhét lelkipásztor igehirdetését tartalmazta. Ennek kapcsán született meg az a terv, hogy készüljön egy sorozat, amely igehirdetések által magyarázza végig a Lukács evangéliumát. A kötet 2010 őszén jelent meg, és száznegyvenkilenc lelkipásztor igehirdetését tartalmazza. A sorozat folytatódik, jelenleg a Zsoltárok könyve prédikációs kötet készül.

Diakóniai Központ nyitotta meg kapuit Miskolcon

A Tiszáninneni Református Egyházkerület szeptember 26-án nyitotta meg Diakóniai Központját. A Miskolc, Palóczy utca 8. szám alatti központ azért jött létre, hogy összefogja a kerületen belüli diakóniai munkát, valamint azokat a segítő szolgáltatásokat, amelyek az intézményekben és a gyülekezetekben folynak. Csomós József püspök a megnyitón hangsúlyozta, hogy mind a központnak, mind az ott folyó munkának és küldetésnek ez a mottója: *„Nyitott ajtót adtam eléd, bár kevés erőd van.”*

Húszéves a Presbiteri Szövetség

Hálaadó jubileumi istentiszteletet, majd nyilvános elnökségi ülést tartottak október 10-én a Budapest-Kálvin téri református templomban a Magyar Református Presbiteri Szövetség húsz évvel ezelőtti megalakulását ünnepeelve. A hálaadó istentiszteleten Szabó István, a Dunamelléki Református Egyházkerület püspöke hirdette Isten Igéjét, különösen a presbiteri hivatás lényegére irányítva a figyelmet.

Reformációi gálaest az Urániában

Az október 17-én a budapesti Uránia Nemzeti Filmszínházban megrendezett gazdag kulturális program immár 17. alkalommal hozta össze a protestáns egyházakat, hogy közös hitkincsük évszázados gyökereire emlékezzenek.

Húsz éve újra egyházi fenntartásban a sárospataki kollégium

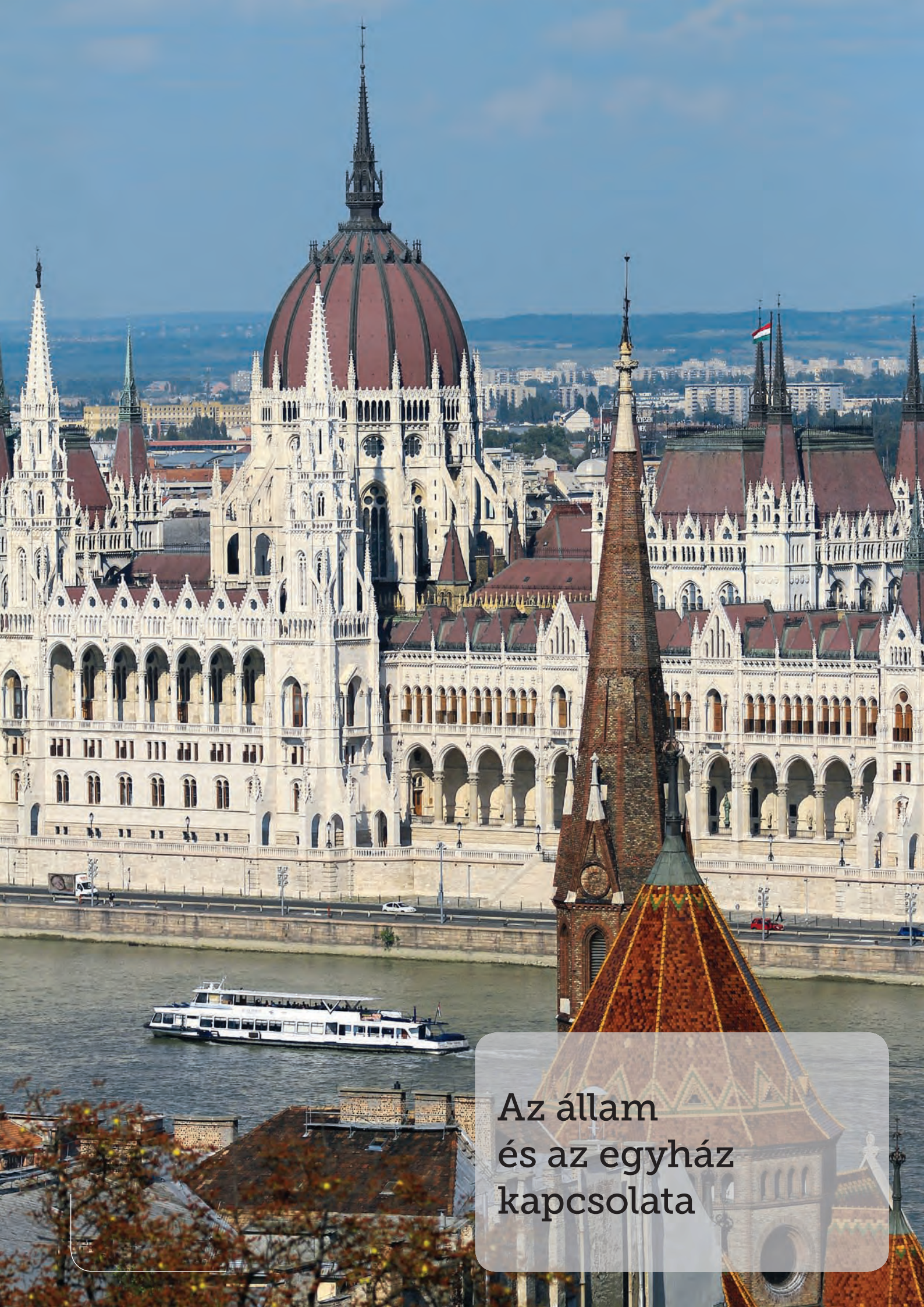

Hálaadó istentisztelet keretében ünnepelte október 30-án a Sárospataki Református Kollégium egyházi fenntartásának huszadik évfordulóját. Kettős jubileumról volt szó, hiszen az intézmény fennállását tekintve idén négyszáznyolcvan éves, melynek rendezvénysorozatát az ünnepi alkalom keretein belül nyitotta meg a gimnázium igazgatója, Szatmáriné Tóth Pál Ildikó.

Egyházak és a soros EU-elnökség

December 6-án tartotta évi rendes közgyűlését a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa. A tíz tagegyház és további tizennyolc együttműködő egyház és egyházakhoz kötődő társadalmi szervezet által alkotott közösség ebben az esztendőben az európai integrációval, konkrétan a januártól kezdődő soros magyar EU-elnökséggel kapcsolatos egyházi, ökumenikus kihívásokat, lehetőségeket és teendőket is számba vette.

Az állam
és az egyház
kapcsolata

Húszéves az egyházi törvény

1990. január 24-én háromszáznégyszázezer igen szavazattal, tizenegy tartózkodással és egy ellenszavazattal az Országgyűlés elfogadta a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló 1990. évi IV. törvényt. Az alkotmányerejű, kétharmados jogszabály megteremtette a jogi feltételeit és garanciáit a lelkiismereti és vallásszabadság érvényesülésének, valamint az egyházak és felekezetek, az egyházi intézmények működési szabadságának. A törvény részletesen kodifikálta a lelkiismereti és a vallásszabadság fogalmát, amiről kimondta, hogy „mindenkit megillető alapvető emberi szabadságjog”.

Köszönet Kovács Árpádnak

A Magyarországi Református Egyház Zsinatának Elnöksége a reformátusok iránt tanúsított jóindulatáért, és a hazánkért végzett áldozatos munkájáért emlékérmet adományozott az Állami Számvevőszék leköszönt elnökének. Kovács Árpád a Kálvin János születésének 500. évfordulójára kiadott emlékérmét Budapesten, az Elnökségi Tanács ülésén vette át március 17-én. Kovács Árpád 1997 és 2009 között állt az Állami Számvevőszék élén.

Istentiszteletet tartottak a parlament nyitóülése előtt

A Budapest–Németajkú Református Egyházközösség Hold utcai templomában gyűltek össze a Fidesz és a KDNP képviselői, hogy az Országgyűlés május 14-i alakuló ülése előtt ökumenikus istentiszteleten vegyenek részt. A választásokon győztes pártszövetség vezetői – Orbán Viktor és Semjén Zsolt – mellett számos újra vagy először megválasztott képviselő is részt vett az alkalmon. „Lehet-e abban reménykedni, hogy ebben a világban a földi hatalom gyakorlása emberléptékű, emberséges maradjon?” – tette fel a kérdést az alkalmon ígét hirdető Bölcskei Gusztáv. A Zsinat lelkészi elnöke azt mondta, nem túlzás azt állítani, hogy 2010 Magyarországon ez alapvető kérdés azoknak, akik felhatalmazást kaptak a hatalom gyakorlására.

Új alapokon az állam és az egyház kapcsolattartása

Szászfalvi László, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkára augusztus 25-én fogadta Bölcskei Gusztáv püspököt, a Zsinat lelkészi elnökét, Erdő Péter bíborost, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnökét, Ittész Jánost, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspökét, valamint Feldmájer Pétert, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének elnökét. A megbeszélésre a magyar társadalom érdekében végzett közös munka előremozdításának szándékával, a partnerség szellemében került sor. A találkozón a résztvevő felek egyetértettek abban, hogy komoly elmozdulás történt az állam és az egyházak közötti bizalom helyreállítása terén, valamint hangsúlyozták a kapcsolatok stabilizálásának és kiszámíthatóságának fontosságát.

Székely János, Bölcskei Gusztáv, Balog Zoltán, Erdő Péter, Kocsis Fülöp és Szászfalvi László

Együttműködés a cigányság érdekében

Balog Zoltán társadalmi felzárkóztatásért felelős államtitkár meghívására a cigányság felemeléséért végzett egyházi szolgálatról folytattak megbeszélést az egyházi vezetők és a kormány tagjai. A szeptember elején tartott tanácskozáson az egyházak részéről Bölcskei Gusztáv, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke, a Zsinat lelkeszi elnöke, Erdő Péter bíboros, prímás, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye érseke, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) elnöke, Székely János, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye segédpüspöke, az MKPK cigánypasztorációs bizottságának vezetője és Kocsis Fülöp hajdúdorogi görög katolikus megyéspüspök vett részt. A kormányt Balog Zoltán mellett Szászfalvi László egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkár, valamint a Nemzeti Erőforrás Minisztériuma oktatási és szociális ügyekért felelős államtitkárságának vezető munkatársai képviselték. Az eseményen az egyházi vezetők bemutatták a cigányság érdekében végzett szerteágazó munkájukat. A tárgyaló felek egyetértettek abban, hogy a cigányok társadalmi felzárkóztatásának segítése egyrészt missziós feladat, másrészt hosszú távú társadalmi befektetés. A felek megállapodtak, hogy a konkrét együttműködés elmélyítésére más egyházi közösségeket is bevonva munkacsoportot hoznak létre, mely az egyenrangú partnerség jegyében fogalmaz meg javaslatokat a kormánynak.

20/21

Nem kell áfát fizetni az adományok után

Újra áfamentes lett a közcélú adományozás az Országgyűlés június 10-i döntése értelmében. A Gyurcsány-kormány 2008. január 1-jével az európai uniós gyakorlatra hivatkozva vezette be a természetbeni adományok megadóztatását, továbbá azt állította, amennyiben azt az élelmiszert, amelynek beszerzésekor a cég visszaigényelte az áfát, adományként adják tovább, annak áfatartalma miatt nemcsak a cég adományoz, hanem az állam is beszáll az adó összegével. A segélyszervezetek és az egyházak egyhangúlag üdvözölték az Országgyűlés egyik első intézkedését, mert az állam nem akadályozza a továbbiakban azok munkáját, akik segíteni szeretnének a bajba jutottakon.

Bölcskei Gusztáv püspök a *Kálvincsillag* című kiadványt mutatja Orbán Viktor miniszterelnöknek

Bölcskei Gusztáv és Orbán Viktor találkozója

Az országgyűlési választások előtt néhány nappal, Debrecenben, a Tiszántúli Református Egyházkerület Püspöki Hivatalában találkozott a Zsinat lelkesi elnöke a Fidesz elnökével. A megbeszélésen szó volt a társadalmat érintő szociális kérdésekről, valamint az egyház és a közéleti vezetők együttműködéséről. A miniszterelnök-jelölt Kósa Lajossal, Debrecen polgármesterével, Pósnán László és Halász János képviselőjelöltekkel vett részt a találkozón. Bölcseki Gusztáv a debreceni Alkotmányozó Zsinat jelképes ajándékát adta át Orbán Vikornak. A Fidesz elnöke 2009. május 22-én részt vett az egységes Magyar Református Egyház létrejöttének ünnepén.

A júniusi országgyűlési választásokat követően Orbán Viktor miniszterelnök október közepén hivatalában fogadta Bölcseki Gusztávot. A kormányfő és a Zsinat lelkesi elnöke a megbeszélésen áttekintette a közös felelősségvállalás területén aktuális időszerű kérdéseket, úgymint a társadalmi szolidaritás erősítése, az egyházi intézmények szerepvállalása az oktatásban, szociális és egészségügyi területen, a határon átvélő együttműködésben, valamint a magyar EU-elnökség sikeres megvalósításában.

Kapcsolatok
a Kárpát-medencén
innen és túl

A Generális Konvent tagjai a Selye János Egyetem Dísztermében tanácskoztak

Generális Konvent Komáromban

A felvidéki Révkomáromban tartották a Generális Konvent – a Kárpát-medencei református egyházak közös képviselői testülete – plenáris ülését közel százötven résztvevővel. A testület hatéves fennállása óta – Budapest, Debrecen, Sáropatak és Pápa után – ez volt az első határon túli helyszín. A Kárpát-medencei reformátusság legfőbb tanácskozó testülete közös költségvetést, és a trianoni békeszerződésről szóló nyilatkozatot fogadott el. *„A hit erejével elhordozni, de nem elfelejteni – a magyarság számára ez a feladat adatott a trianoni békeszerződés kilencvenedik évfordulóján”* – fogalmaz a dokumentum. Az ülésen mutatták be a Generális Konvent Liturgiai Bizottsága szerkesztésében elkészült *Reformátusok a kegyelem trónusánál – A magyar református istentisztelet megújulásának teológiai alapelvei* című kiadványt is.

Zsinati határozatok, nyilatkozatok a trianoni évfordulóra

„A Magyarországi Református Egyház az egész magyarsággal egy közösségben élve magáénak tudja és ünnepli a Nemzeti Összetartozás Napját. Külön öröm számunkra, hogy a világi megemlékezés közel esik a tartalmában szinte azonos egyházi ünnepünkhöz, május 22-höz, a Magyar Református Egység Napjához, amikor is újra egységesült református egyházunkat ünnepelhetjük” – olvasható a Magyarországi Református Egyház Zsinatának nyilatkozatában, amely üdvözli a Magyar Köztársaság Országgyűlésének törvényben megerősített döntését, amivel június 4-ét, az 1920-ban aláírt trianoni békediktátumra emlékezve, a Nemzeti Összetartozás Napjává nyilvánította. *„Hiszünk abban, hogy a törvénymódosítással jót tett Magyarország nem csak a magyar kisebbségeknek, hanem az egész régióknak. Az identitásában megerősödő és azt szabadon felvállaló magyarság, megbízható és méltó partnere lehet a szomszéd nemzeteknek, akárcsak a Magyar Református Egyház a térségben élő egyházi közösségeknek”* – fogalmaz a Magyarországi Református Egyház Zsinatának az állampolgársági törvény módosítása kapcsán elfogadott határozata.

A Kárpát-medencei Magyar Református Generális Konvent Nyilatkozata a trianoni döntés 90. évfordulóján

A hit erejével elhordozni, de nem elfelejteni – a magyarság számára ez a feladat adatott a trianoni békeszerződés kilencvenedik évfordulóján.

Mi, magyar reformátusok sohasem mások ellen, hanem mindig önmagunkért és megmaradásunkért szólunk. Trianon igazságtalan, generációkon átívelő, nemzeteket, embereket, családokat megnyomorító békediktátum. Mind a mai napig feszültté teszi nemcsak a magyar, hanem a Kárpát-medencében élő összes nemzet életét, egymáshoz való viszonyát is. Trianon, Európa gyermeke olyan történelmi örökség, amelyet közösen kell hordoznunk, Kárpát-medencei népeknek. Három generáció elmúltával meg kell tanulnunk úgy együtt élni történelmünk e megrázó valóságával, hogy az új európai rend alapjain állva megosztottságot meghaladó és határokon átívelő közös jövőt kell építenünk.

A Trianonban kijelölt határok nemcsak fizikai értelemben okoztak szakadást, hanem lelkileg is megosztották a magyarságot. Szemléletes példa erre a 2004. december 5-i népszavazás fájdalmas üzenete. Az érdeklenség és pártpolitikai érdekek szülte elutasítás felszakította a régi sebeket.

2009. május 22-én a magyarországi, kárpátaljai, délvidéki, erdélyi és partiumi részegyházak Debrecenben aláírták a Magyar Református Egyház Alkotmányát. Ezzel a lépéssel, közel húszévi fáradozás után, mi,

magyar reformátusok évszázados közösségünket juttattuk kifejezésre. Egységünk újból kimondása hálaadó ünnep, mely egyúttal felelősség is: úgy kell szolgálnunk az egységet, hogy az mintául lehessen az egész nemzet számára. Ezért fontos, hogy kiteljesedjen a Magyar Református Egyház egysége, és erősödjön határokon átívelő összefogásunk. Ezzel is arról a reménységről teszünk tanúságot, hogy Isten mindeneket megbékéltető kegyelme Krisztusban hatalmasabb minden ember okozta békétlenségnél és szétszakadozottságnál. A történelem Urának sebeket gyógyító kegyelmében és erejében bízunk.

A ma élő református keresztyének történelmi felelőssége, hogy élettel töltsék meg a Magyar Református Egyház adta kereteket, a fájdalom, szomorúság és harag helyett gyógyulást, örömet és békességet vigyenek a trianoni határokon belülré és kívülré egyaránt.

2010 júniusában Grand Rapidsben sor került a korábban elkülönült református világszervezetek egyesülésére. Ezen a nagygyűlésen mi a világméretű református család tagjaként, Jézus Krisztus egyetemes egyházának részeként vettünk részt, örülve annak, hogy az egyesülés nem csak a mi ügyünk. Velük együtt törekszünk arra, hogy közösségünk a reménység jelévé legyen a széttöredezett világban.

„Krisztus a jövő, együtt követjük Őt!”

Elfogadta a Generális Konvent ülése Komáromban, 2010. május 27-én.

A 85 éves Gulácsy Lajost köszöntötték

Gulácsy Lajos református lelkész, a Kárpátaljai Református Egyház nyugalmazott püspöke január 8-án töltötte be élete 85. évét. *„Életútja tanúságtétel a hitben való kitartásról egy embert és lelket próbáló korban”* – olvassuk róla. A tiszteletbeli püspök születésnapja és nyugdíjba vonulása alkalmából január 10-én tartottak hálaadó istentiszteletet a munkácsi református templomban.

A Generális Konvent elnökségi ülései

A Generális Konvent Elnöksége az év első ülését Budapesten, a Dunamelléki Református Egyházkerület Székházában tartotta január 13–14-én, ahol döntöttek egy közös magyar református sajtótermék kiadásának előkészítéséről, valamint a Református Egység Napja megünnepléséről is. Február 24–25-én először tartottak vajdasági helyszínen elnökségi ülést. A bácsfeketehegyi tanácskozáson megállapodtak, hogy a 2009 májusában létrejött egységes egyház első alkalommal fogad el közös költségvetést. A Generális Konvent májusi ülésének előkészítése volt a fő témája a Kárpát-medencei református egyházak ügyvivő testületének április 6–7-én a Mályiban megtartott ülésén. A Nagyváradi melletti Félixfürdőn találkoztak szeptember 20–21-én Kárpát-medence református püspökei és főgondnokai. Az elnökségi ülésen elfogadták a Kárpát-medencei Református Közoktatási Alap

Csomós József, Ábrám Tibor és Nagy Béla
a Generális Konvent Elnökségének tanácskozásán

szabályzatát. A kezdeményezés első támogatási céljaként a nehéz helyzetben levő kárpátaljai oktatást javasolták. Kolozsvár adott otthont november 15-én a soron következő elnökségi ülésnek, ahol költségvetési kérdésekről, a *Kálvincsillag* című lapról és a Magyar Reformátusok Hatodik Világtalálkozójának megrendezéséről is döntés született.

Megjelent a Kálvincsillag

Októberben jelent meg az egységes Magyar Református Egyház lapjának első száma. A 136 oldalas, harmincöt ezer példányban nyomtatott Kálvincsillagban az egységes református egyház valamennyi egyházzrész bemutatkozik. Tematikus cikkekben az oktatással, az ifjúsággal, a reformátorok örökségével, az egyházzenevel, a misszióval is foglalkozik a tervek szerint évente egyszer megjelenő lap, amelynek ez a lapszám a próbakiadása. A lap készítői gárdája a kilenc Kárpát-medencei egyházzrész delegáltjaiból jött össze. A kiadvány internetes, lapozható változatban elérhető a www.kalvincsillag.majus22.org honlapon.

Kárpát-medencei Református Rádiótanács alakult

A Magyar Református Egyház Alkotmányának értelmében a részegyházak együttműködnek a rádiómisszió stratégiájának kidolgozásában, valamint a közösen meghatározott feladatok megvalósításában. Ennek érdekében az egyházkerületek elnökségei mint tulajdonosi döntéshozó testület hívták létre a Kárpát-medencei Rádiómisszió Tanácsot. A szakmai döntéseket előkészítő operatív

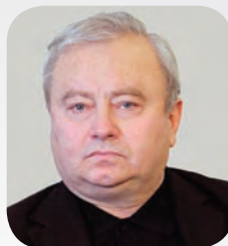
testület egyhangúan fogadta el, hogy „jőjjön létre a Kárpát-medencében olyan református rádiómissziós hálózati szervezet, melyben a helyi stúdiók az egyháztestek igényeinek és lehetőségeinek megfelelően műsoraikkal, hírszolgáltatásaikkal és egyéb tevékenységükkel segítik a kerület missziói szolgálatát, felületet teremtve számukra különböző csatornákon való megjelenésre”.

Tisztújítás a magyar református közösségekben

Egy csonka mandátum után októberben teljes időtartamra, azaz hat évre ismét Csűrű Istvánt választotta püspökké a Királyhágómelléki Református Egyházkerület választói közgyűlése. Az új királyhágómelléki főgondnok Varga Attila lett. Kárpátalján az egyházkerületi tisztségekre a jelenlegi elnökség tagjai kaptak jelölést, így az október végén lezajlott szavazás eredményeként ismét Zán Fábián Sándort választották püspökké, illetve Nagy Bélát főgondnokká. A Szerbiai Református Keresztyén Egyházban november végén lebonyolított választásokon ugyancsak a korábbi vezetőséget választották meg, így ismét Csete Szemesi Istvánt választották püspökké, a főgondnok pedig továbbra is Hallgató Imre lesz. Az Amerikai Magyar Református Egyház gyűlekezetei egyhangú szavazással újra választották a püspöki tisztségre Szabó Sándort, a kaliforniai Ontariói Független Magyar Református Egyház lelkipásztorát, aki így ősszel második négyéves ciklusát kezdhette el az egyház vezetőjeként. Az egyház új főgondnoka Király Frank lett. Szeptember végén Connecticut államban a fairfieldi magyar református templomban iktatták be tisztebe Poznan Bélát, a Krisztus Egyesült Egyházához tartozó Kálvin Egyházkerület új püspökét. Az egykori szlovákiai magyar lelkipásztor hosszú időn keresztül New Yorkban volt lelkész. A 69. utcai magyar gyülekezetből indult szolgálati helyének új állomására, Fairfieldbe, ahol közel két évtizede szolgál.

Csete Szemesi István
a Szerbiai Református
Keresztyén Egyház
püspöke

Csűrű István
a Királyhágómelléki
Református Egyházkerület
püspöke

Poznan Béla
a Krisztus Egyesült
Egyházához tartozó
Kálvin Egyházkerület
püspöke

Szabó Sándor
az Amerikai Magyar
Református Egyház
püspöke

Zán Fábián Sándor
a Kárpátaljai Református
Egyház püspöke

Bölcskei Gusztáv és Pap Géza püspökök leleplezik az emléktáblát

Felavatták Bethlen Gábor emléktábláját Gyulafehérváron

Gyulafehérváron, az egykori református templomban, az érseki székesegyház Szent Anna-kápolnájában avatták fel november 16-án Bethlen Gábor erdélyi fejedelem emléktábláját, születése 430. évfordulóján. Az ünnepi istentiszteleten ígét hirdetett Pap Géza, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke, aki a Zsid 13,7 alapján elmondott prédikációjában kifejtette, az ige felszólításának – Emlékezzetek meg a ti előjáróitokról! – világi töltete van. *„Azokról kell megemlékeznünk, akik Isten akaratából hatalmat kaptak annak érdekében, hogy egy sajátos történelmi és politikai helyzetben vezessék a népet”* – fogalmazott.

Megindult a közös gondolkodás a liturgia megújításáról

2010 májusában jelent meg a Generális Konvent (GK) kiadásában a *Reformátusok a kegyelem trónusa előtt* című kiadvány, amely a református istentisztelet megújításának alapelveiről szól. Az alapelveket a GK Liturgiai Bizottsága fogalmazta meg, a kiadványt vitairatnak szánta és várta a véleményeket, hozzászólásokat. A beérkezett hozzászólások közül mintegy százat presbiterek, gyülekezeti

tagok, lelkipásztorok és nyugalmazott lelkészek, valamint teológiai hallgatók egyénileg küldték be. A bizottság a kiadványban összefoglalt irányokra és célkitűzésekre érkezett reakciók megfontolásával folytatja tovább az egységes református istentiszteleti rend és egységes istentiszteleti szempontrendszer kialakítását.

Testvéregyházi
kapcsolatok

Egyesülő Nagygyűlés Grand Rapidsben – határokat átlépő egység

A Grand Rapids-i nagygyűlést megelőző nemzetközi teológiai konferencia résztvevői Chicagóban

A világ reformátussága nagy családi ünnepet ült 2010. június 18–28. között az Amerikai Egyesült Államokban, Grand Rapids városában. A mintegy száznolc országból érkezett ezer küldött, megfigyelő, önkéntes és szervező két korábban elkülönült református világszervezet, a magyar református egyházakat is tagjai között számláló Református Világszövetség (RVSZ) és a konzervatívabb, holland gyökerű Református Ökumenikus Tanács (RÖT) egyesülésére gyűlt össze. Nyolcvanmillió református keresztyént képviselő új szervezet született: a Református Egyházak Világközössége (REV). A történelmi esemény igei vezérfonala „a Lélek egysége a békesség kötelékével” (Ef 4,3) volt, amely kifejezésre juttatta a központi témát: a közösség és az igazságosság kérdését. A Református Egyházak Világközösségének alapszabályát a magyar delegáció és az európai tagegyházak nevében Bölcskei Gusztáv, a református közösség európai elnöke látta el kézjeggyel. A lazább szövetségből a református család olyan elkötelező közösséggé vált, amelyet egymás „igaz egyház” létének teljes elfogadása, a szószéki és úrvacsorai közösség és a kölcsönös felelősségvállalás jellemez. A közösség kimondásával a REV célja egyben az is, hogy a református, presbiteriánus, kongregacionalista és egyesült tagegyházakat a korábbinál nagyobb súllyal képviselje a római katolikus, ortodox, evangélikus és karizmatikus egyházakkal, valamint ezek világszervezeteivel folytatott ökumenikus párbeszédben. A nagygyűlés a világgözösséget alkotó helyi közösségek, azaz a tagegyházak delegáltjainak lelki és istentiszteleti közössége, amely egyben értékeli az eddigi közös szolgálatot a világban, továbbá iránymutatást ad az elkövetkező hét évre. Az alakuló nagygyűlésen a REV élére Jerry Pillayt, a Dél-afrikai Egyesülő Presbiteriánus Egyház főtitkárát választották.

Élénkülő együttműködés a Skót Egyházzal

2010. október elején a Magyarországi Református Egyház küldöttsége Edinburgh-ben találkozott a Skót Egyház képviselőivel és az együttműködés szempontjából kiemelkedő fontosságú egyházi munkaágak vezetőivel. A látogatás célja a két egyház történelmi kapcsolatainak megerősítése és a társadalmi szolgálatban való konkrét együttműködés lehetőségeinek feltárása volt. A két egyház gyülekezetei közötti testvérkapcsolatok előmozdítása is napirenden volt. Az ökumenikus iroda vezetője, Sheilagh Kesting által előkészített látogatás programján a Skót Egyház reformfolyamataért felelős John Chalmers zsinati tanácsossal való egyeztetés mellett szerepelt a vidékmissziós program felelőseivel és a szegénység leküzdésére indított egyházi kezdeményezés munkatársaival való megbeszélés. Az együttműködés szempontjából fontos munkaterületekről az Egyház- és Társadalombizottság elnökével, Ian Galloway lelkésszel folytatott megbeszélés során a fenti területek mellett a magyarországi ökológiai kezdeményezések támogatása is napirendre került.

A skót–magyar tartalmi együttműködés egyik formája: az ökogyülekezeti program

Az Európai Keresztény Környezetvédelmi Hálózat (ECEN) egyik legfontosabb programja a környezettudatos gondolkodásmód és vezetési felfogás terjesztése és meghonosítása minél több egyházi szervezet szolgálatában. Ennek keretén belül a találkozó alkalmával a Skót Egyház és a Magyarországi Református Egyház együttműködési megállapodást kötött annak érdekében, hogy a magyarországi egyházi szolgálatban a skót modellhez hasonlóan egy „ökogyülekezet” program indulhasson be. A program célja, hogy összekapcsolja az e témában tevékenykedő embereket és közösségeket, megfelelő fórumot, internetes felületet biztosítva számukra, ahol közzétehetik ötleteiket, jó példákat mutathatnak be és pályázhatnak az „ökogyülekezeti díj” elnyerésére.

Református Európa-találkozó a müncheni Kirchentagon

2010-ben május 12–16. között rendezték meg a Kirchentag német egyházi napokat, melynek különlegessége volt, hogy külön helyet és programidőt szántak az Európa különböző részéből érkező vendégekkel történő csoportos és egyéni találkozásnak. A programokon az Ökumené Központban az Édenkertről, a reformátusok teológiai felelősségéről, a jövőre irányuló szellemi-lelki befektetésekről, a nagyvárosi egyházi élet sajátosságairól beszélgettek. *Kisebbségi egyházak az ökumenében* címmel pódiumbeszélgetést rendeztek az eseményen, melyet Barbara Rudolph és Jörg Schmidt, a Német Református Szövetség vezetője moderált. Az előkészítést közösen végezte a Rajnai Protestáns Egyház és a Református Szövetség.

30/31

Ian Galloway skót lelkész, az Egyház és Társadalom bizottság elnöke és Ewan Aitken lelkész, az Egyház és Társadalom Bizottság titkára a Skót Egyház képviselőjében aláírják az ökoszerződést

10. Nemzetközi Kálvin Kongresszus

A dél-afrikai Bloemfontein Szabad Állami Egyetemen 2010 augusztusában tartották a 10. Nemzetközi Kongresszust a Kálvin-kutatásról. Korunk valamennyi ismert és jelentős Kálvin-kutatója jelen volt és előadást tartott az eseményen. Az egyhetes nagyszabású programot a főszerző, Herman Selderhuis holland Kálvin-kutató professzor nyitotta meg. A konferencia értékelte a 2009. évi nemzetközi Kálvin-év eredményeit, tanulságait. A témák között szerepelt többek között az etika, politika és megbékélés Kálvin gondolkodásában (M. Beintker professzor), a hívő értelem – értelmes hit Luthernél, Melancthonnál és Kálvinnál (G. Frank) és Kálvin a katolicitásról (T. Lane). Egyházunkat Horváth Erzsébet, a Zsinati Levéltár igazgatója, és Márkus Mihály, az MRE Kálvin Bizottság elnöke képviselte.

Jubileumi ünnepi zsinat Duisburgban

Rendkívüli zsinat összehívásával ünnepelte a Rajnai Egyház az első református generális zsinat 400. évfordulóját Duisburgban. A szeptemberben sorra került rendhagyó ülésen egyházunk zsinatát Huszár Pál az MRE világi elnöke képviselte, de a meghívottak között volt Fazekas László, a Szlovákiai Keresztyén Református Egyház püspöke is. Az 1610 szeptemberében összehívott, a Rajnai Egyház mai rendjének alapjait lefektető első református generális zsinat 400. évfordulójára ünnepi istentisztelettel és zsinati üléssel emlékeztek rajnai testvéreink. A jubileum alkalmat adott arra, hogy a Magyarországi Református Egyház és a Rajnai Egyház közötti testvéri kapcsolat és együttműködés, amelyet 2009 novembere óta immár írásos megállapodás is rögzít, tovább erősödjön.

Díszdoktorrá avatták Debrecenben Thomas Wipfet

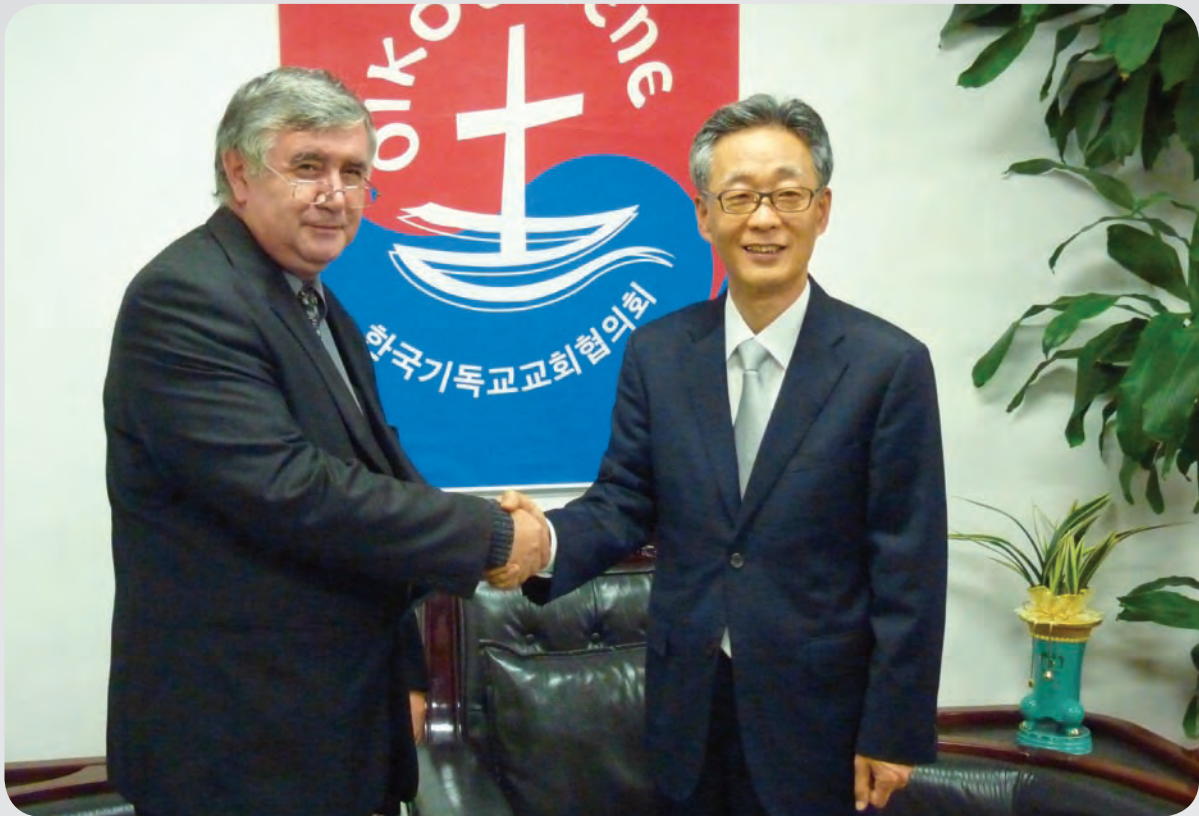

Az Európai Protestáns Egyházak Közösségének (GEKE/CPCE), valamint a Svájci Református Egyházszövetség (SEK) elnökét, Thomas Wipfet november 4-én a Debreceni Református Hittudományi Egyetem díszdoktorává avatták. Wipf személyében olyan nemzetközileg elismert egyházvezető és református teológus méltatására került sor, aki egyházkormányzói szolgálatát tudatosan kapcsolta össze – releváns teológiai felismerések kommunikálásával – a politika és a társadalom, gazdaság és szociális felelősség, egyház és ökumené összefüggéseiben. Thomas Wipf 2010 november 8-ig töltötte be a Svájci Protestáns Egyházszövetség elnöki posztját.

Globális Egyházi Szolgálatok éves ülése

November első napjaiban Indianapolis városában tartotta éves rendes ülését a Globális Egyházi Szolgálatok elnevezésű szervezet (Common Global Ministries Board). A református családhoz tartozó két nagy észak-amerikai közösség, a Krisztus Egyesült Egyháza (UCC) és a Krisztus Tanítványai Egyház (Disciples of Christ) 1996-ban hosszas előkészületek után hozta létre közös irodáját, amelynek feladata, hogy a két egyház közös „külmissziós” szolgálatát koordinálja. A két egyház közös vezető testülete a világszerte szolgáló teljesítő negyvennégy missziói munkatárs és számos hosszú és rövid távú önkéntes munkáját segíti, így döntött – többek között – Szűcs Zoltán volt amerikai magyar püspök magyarországi kiküldetésének meghosszabbításáról is. Az ülésen Ódor Balázs külügyi irodavezető vett részt, aki 2013-ig a negyvenhat fős vezető testület hat globális partnerének egyike Európa képviselőjeként. Egyházunk vezetése 2010-ben az Amerikai Presbiteriánus Egyházzal és az Amerikai Református Egyházzal is hasonló párbeszédet kezdeményezett a tartalmi együttműködés megerősítésére.

Bölcskei Gusztávot Kwon Oh Sung, a Koreai Egyházak Tanácsának főtíkárára köszönti

Egyházunk képviselői is részt vettek a Koreai Zsinaton

A Koreai Presbiteriánus Egyház 95. Zsinatára meghívást kapott Bölcseki Gusztáv püspök, a Magyarországi Református Egyház zsinatának lelkesi elnöke és Ódor Balázs, a Zsinat Külügyi Irodájának vezetője. Az eseményt Dél-Korea Kyung-man tartományában, Chang-won városban, a Yanggok-templomban tartották szeptember elején. A Zsinat fő témái között szerepelt az egyháznak mint a következő generáció hitéleti nevelőjének szerepvállalása, valamint a Koreai Egyház jövője. Az öt nap programjai között kiemelt esemény volt az ökumenikus istentisztelet, melyen Bölcseki Gusztáv püspök hirdette az ígét. Erre az istentiszteletre meghívták a Koreai Egyház ökumenikus és nemzetközi partnereit, itt találkozott a 95. Zsinat minden résztvevője. Vasárnap Bölcseki Gusztáv püspök szolgált igehirdetéssel, mely után lehetőség nyílt a Magyarországi Református Egyház működésének bemutatására és az egyházak közötti együttműködés lehetőségeinek megbeszélésére. A Magyarországi Református Egyház és a Koreai Presbiteriánus Egyház együttműködése, amit 2006-ban együttműködési megállapodás formájában is rögzítettek, hosszú múltra tekint vissza, és magába foglalja a teológiai képzést, valamint az egyház missziói és diakóniai szolgálatát is.

32/33

Beiktatták a Litván Evangélikus Egyház új szuperintendensét, Thomas Sernast

A Litván Evangélikus Egyház 2010-ben Birzaiban ünnepelte Thomas Sernas, az egyház új szuperintendense beiktatását. A hivatalos egyházi meghívás okán egyházunkat Márkus Mihály nyugalmazott püspök, az MRE Kálvin Bizottság elnöke képviselte. 2004-ben Rimas Mikalauskas főszuperintendens beiktatásán Bölcseki Gusztáv püspök képviselte egyházunkat, ezzel is kifejezve a Rimas Mikalauskas munkássága és szolgálata iránti megbecsülést, aki a politikai és egyházi változások idején hatalmas erőfeszítéseket tett a református egyház megépítéséért és a református hit megőrzéséért.

A konferencia résztvevői a MEÖT (Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa) székházában

Szegénység, jólét és ökológia Európában – CEC–WCC konferencia Budapesten

Az Európai Egyházak Konferenciája Egyház és Társadalom Bizottsága (CEC/CSC) és az Egyházak Világtanácsa (WCC) a magyarországi tagegyházakkal együttműködve konferenciát szervezett *Szegénység, jólét és ökológia Európában* címmel november 8–12. között harminckét ország több mint nyolcvan résztvevőjével. A sorozatot 2006-ban (Porto Alegre) indították útnak, ennek során minden kontinens rendez egy konferenciát az adott földrész kontextusára fókuszálva. Az első állomás Afrika volt (2007), ezt követte Dél-Amerika és a Karib-térség (2008), valamint Ázsia (2009). Jövőre Észak-Amerika kerül sorra. A 2010-es európai konferenciának Budapest adott otthont, ahol különböző programok, tanulmányutak keretén belül ismerkedhettek meg a résztvevők a magyarországi társadalmi helyzettel. A protestáns és keleti ortodox egyházak, valamint a felekezetekhez kötődő karitatív, humanitárius és környezet-

védő szervezetek képviseltették magukat a konferencián, így jelen volt az Euro diakonia, az Európai Keresztény Környezetvédelmi Hálózat (ECEN), valamint az Aprove. A konzultáción megjelentek ifjúsági szervezetek – köztük a Keresztény Ifjúsági Világszervezet (WSCF) és az Európai Ökumenikus Ifjúsági Tanács (EYCE) – képviselői is. A konzultáció, melyen az EEK tagegyházai és partnerszervezetei vettek részt a világ minden tájáról, lehetőséget biztosított arra, hogy a résztvevők tisztázzák a jólét megteremtése, a szegénység növekedése és a környezettudatosság között meglévő kapcsolatot és kölcsönhatást, és megvitatták a hatékony válaszadás módjait. A konferencia egyik eredménye egy közös dokumentum a globalizációról, amely a latin-amerikai (CLAI) és európai egyházak (CEC) együttműködésével készült. Ebben megfogalmazták a közös alapokat, célokat és a különbségeket is.

A Magyarországi
Református Egyház
missziós munkája

Világmisszió

Az Edinburgh-i Világmissziós Konferencia évfordulójának indíttatására a Zsinat 2009. november 19-én úgy határozott, hogy a 2010-es esztendő a Magyarországi Református Egyházban a Világmisszió Éve legyen.

2010, a világmisszió éve

2010-ben ünnepeltük a missziói gondolkodást megújító Edinburgh-i Konferencia centenáriumát, és ez az évforduló a világmisszió kérdésének aktualitására hívja fel figyelmünket. A centenárium alkalmából Edinburgh-ben újabb konferenciát rendeztek, mely az összegzést és az újabb feladatok, kihívások, módszerek meghatározását tűzte ki célul. A Magyarországi Református Egyházat Gonda László, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem tanára képviselte.

Itthon is számos esemény csatlakozott a centenáriumhoz: Pécsen az Október, a reformáció hónapja programsorozat keretében a belvárosi református templomban emlékeztek a száz évvel ezelőtti konferenciára, a Doktorok Kollégiuma Pápan megrendezett konferenciáján pedig Jacques Matthey, az Egyházak Világtanácsának svájci munkatársa tartott előadást a száz évvel ezelőtti és az idei világmissziós konferencia eredményeiről.

Együtműködés az Interserve szervezettel

A külmisszió ügyét segíti elő, és az elhívott munkatársak szervezési munkáját könnyíti meg az a megállapodás, melyet az Interserve szervezettel kötött a Magyarországi Református Egyház. Az MRE és az Interserve azzal a céllal kíván együtműködni, hogy előremozdítsa az elhívott és alkalmas missziói munkatársak felkutatását, felkészítését, szolgálati helyének meghatározását, kiküldését, gondozását és végül hazatelepítését. Az Interserve több mint százötven éve – a nemzeti egyhá-

zakkal közösen – küld ki misszionáriusokat, főként olyan keresztyén szakembereket, akik saját munkájukon keresztül lehetnek Jézus követői más kultúrájú emberek között Észak-Afrikában, a Közel-Keleten, Ázsiában. A jelöltek felkutatása és kiküldése mellett a felek együtműködnek a kultúrák közötti misszió fontosságának és lehetőségeinek megismerésében a Magyarországi Református Egyház gyülekezeteiben.

Magvető – világmissziós társasjáték

A világmisszió éve alkalmából adták ki azt a társasjátékot, amely a misszió, világmisszió, kül- és belmisszió fogalmait igyekszik megvilágítani és a fiatalokhoz közelebb hozni. A játékot a Parakletos Könyvesház jelentette meg a Magyarországi Református Egyház támogatásával. E játék egészen új eszköz, amellyel elvont tartalmakat tehetünk életszerűen és élvezetesen elsajátíthatóvá ifjúsági csoportjaink számára. A társasjáték egyházunk gyülekezetei nagy részéhez eljutott, és reménység szerint jelentős közösségfejlesztő hatást fejt majd ki.

Külmissziós munkatársak Indiában

Németh Júlia és Pálúr Tamás a Magyarországi Református Egyház kiküldöttjeként az észak-indiai Fatehpur keresztyén kórházában végzett orvosi és közösségfejlesztő szolgálatot 2009 októberétől, kilenc hónapon át. A fatehpuri kórház az EHA (Emmanuel Hospital Association) kötelékébe tartozik. Kiküldetésük fél évét egy újabb három hónapos szakasszal egészítették ki, hogy elősegítsék munkájuk eredményeinek meggyökerezését. Útjukat a novemberi Zsinat idején megnyíló, saját képeikből rendezett kiállítás mutatta be.

Misszió

Tíz éve indult újra a magyar börtönlelkészi szolgálat

2010-ben ünnepelte a magyar börtönlelkészi szolgálat újraindulásának 10. évfordulóját. Ez alkalomból október 13-án jubileumi konferenciát tartott Pilisszentkereszten a Büntetés-végrehajtási Szervezet Továbbképzési és Rehabilitációs Központjában. Az alkalmon részt vettek a büntetés-végrehajtási szervezetben szolgálatot teljesítő lelkészek és a missziós vezetők. A négy történelmi egyház – katolikus, református, evangélikus, izraelita – között létrejött megállapodás értelmében a büntetés-végrehajtási intézetekben harminchárom börtönlelkész tevékenykedik (tizenhét katolikus – akik közül két fő görög rítusú –, tizenegy református, négy evangélikus és egy zsidó felekezetű). A börtönlelkészek munkájuk során nemcsak a szoroson vett lelkipásztori feladataikat látják el, hanem időt és energiát fordítanak az intézeteken belüli egyházi és karitatív munka szervezésére is az intézetek parancsnokaival és személyi állományával együttműködve. A lelkész abban is nagy segítséget tud nyújtani az elítéltnak, hogy amikor elérkezik a szabadulás ideje, felveszi a kapcsolatot a családdal, a hozzátartozókkal, és felkészíti a fogvatartottat a szabadulásra, a társadalomba való visszailleszkedésre.

36/37

Fogvatartottak 5. velencei családi kapcsolaterősítő tábora

A büntetés-végrehajtásnál végzett lelkipásztori szolgálat egyik legfontosabb feladata a családi kapcsolatok megőrzésének segítése. A büntetés-végrehajtás több éve lehetővé teszi, hogy a börtönlelkészek a kint normális családi életet élt fogvatartottak és családjuk részvételével családi tábort tartsanak. A Közép-dunántúli Országos Büntetés-végrehajtási Intézetből (Baracska), a Budapesti Fegyház és Börtönből, valamint a Váci Fegyház és Börtönből kiengedett fogvatartottak lehettek együtt szeretteikkel.

„Írd meg, amiket láttál” a lakótelepen! – könyv a panelmisszióról

Több mint kétmillió ember él panelházakban Magyarországon. Évtizedekig nehezen jutott el hozzánk az evangélium, az utóbbi húsz évben azonban jelentős változást értek el lelkészek, gyülekezetek. Erről az öröndetes növekedésről, a hozzá vezető útról, nehézségekről és örömeikről tesznek bizonyosságot lelkészek és gyülekezeti tagok az *„Írd meg, amiket láttál”* című könyvben, amelyet Czövek Tamás szerkesztett. A kötetben hét gyülekezet (négy fővárosi és három vidéki) történetét, missziói stratégiáit ismerheti meg az olvasó.

Szolgálatunk a cigányok között

Bódvalenkei freskórészlet – a Magyar Református Szeretetszolgálat a Bódvalenkei Freskófalú projekt gazdája és szakmai támogatója

Cigány szakkollégium létrehozása

Egyházunk, közösen gondolkodva a jezsuita rend, a görög katolikus és az evangélikus közösségek képviselőivel, 2010 őszétől tevékenyen részt vett egy keresztény cigány szakkollégiumi hálózat létrehozásában. Az együttműködés a KIM Társadalmi Felzárkóztatásért Felelős Államtitkársága bevonásával és közreműködésével zajlott. A munka részeként megkezdődtek egy református cigány szakkollégium létrehozásának előmunkálatai is.

Örömhír a cigányoknak is

Az Ökumenikus Tanulmányi Központ kiadásában jelent meg 2010 decemberében Tóth Károly szerkesztette *Örömhír cigányoknak is* című kötet. A kiadványban különböző felekezetű szerzők írnak a cigánysággal és a cigányság és az egyház kapcsolatának kérdéseivel összefüggésben. A hiánypótló kötet legfőbb erénye, hogy konkrét irányt jelöl ki egy konkrét közösség, a magukat kereszténynek vallók számára.

A Református Cigánymissziós Tanács működése

2010. szeptember 29-én tartotta első ülését a Református Cigánymissziós Tanács (CMT). A tanácsot a Zsinat 2009. novemberi ülésén hozta létre annak érdekében, hogy segítse és koordinálja az MRE cigányok között végzett szolgálatát. A hosszas előkészítés után felállt tanács munkájának kezdetén a különböző tapasztalatokkal és háttérből érkező tagok olykor egymástól igen eltérő meglátásainak összehangolásával és a munkamódszer kialakításával foglalkozott. A tanács végül a Zsinat 2010. november 17–18-i ülésére terjesztette be munkaterv javaslatát, amit a terület elfogadott.

Munka közben a Cigánymissziós Tanács

Házasság- és Családsegítő Szolgálat

A Házasság Hete házaspárja 2010-ben Süveges Gergő, a Magyar Televízió műsorvezetője és felesége, Rudan Margit gyógypedagógus voltak

A párkapcsolati krízishelyzetekben szenvedő emberekhez való lelkipozítói oda-hajlás és tanácsadói szolgálat képezi a Házasság- és Családsegítő Szolgálat feladatát. Mindezt a lelkipozítói és medicinális titoktartás pecsétje alatt teszik. 2010-ben ezernyolcszázhatvanhatan fordultak meg különböző preventív és terápiai beszélgetéseken a Házasság- és Családsegítő Szolgálatnál. Hatvanhárom meghívás érkezett Magyarországról és a határon túlról, ahol iskolákat, intézményeket, táborokat, rendezvényeket látogattak meg a szakemberek, és előadásokat tartottak különböző témákban.

Az év jelentős eseménye a Házasság Hete rendezvénysorozat volt. A Házasság Hete házaspárja 2010-ben Süveges Gergő, a Magyar Televízió műsorvezetője és felesége, Rudan Margit gyógypedagógus voltak.

A szolgálat munkatársai részt vettek a Családvédelmi Szolgálat védőnők részére tartott országos továbbképzésében, valamint a Református Diakóniai Felnőttképzési Intézmény Ifjúsági vezetőképző, Családi Kör vezetőképző, Férj-, feleségképző munkájában is.

Hajléktalanmisszió

A Hajléktalanmisszió célja, hogy az egészséges családi és gyülekezeti közösség nélkül élők megtapasztalják a szeretet gyógyító erejét, ami a keresztyén közösségben átélhető. A Hajléktalanmisszió a Tiszta Forrás Alapítvánnyal együttműködve komplex ellátást: nappali melegedőt, éjjeli menedékhelyet, utcai gondozószolgálatot is biztosít Budapesten. 2010-ben a nappali melegedőben 1582, az utcai szolgálatban 330, az éjjeli menedékhelyen pedig 107 emberen segítettek.

A Tiszta Forrás Alapítvány – a Magyarországi Református Egyház Hajléktalanmissziójának szolgálatán belül – Pestszentlőrincen már működtet hajléktalanszállót, nappali melegedőt és gondozza a fedél nélkülieket. Egy uniós pályázatnak köszönhetően új nappali melegedőt építhet, amely háromszáz ember befogadására lesz alkalmas. Az ország legkorszerűbb, mégis szerény kivitelű melegedője mintegy ötvenmillió forintból készül. A pénzből a pincésort és a földszinti helyiségeket alakítják ki. A tárolókban, raktárakban élelmiszert, adományokból származó ruhákat, takarókat tartanak majd, valamint itt helyezhetik el a hajléktalanok csomagjaikat, és mindazt, ami számukra érték. A mintegy száznyolcvan négyzetméteres földszinti részben a közösségi helyiséget alakítják ki és a melegedőhöz szükséges kiegészítő helyiségeket, ahol különböző foglalkozásokat tartanak majd és a rászorulókat elfogyaszthatják a konyhából kapott egyszerű reggelit. Az új nappali melegedőben lehetőség lesz fertőtlenítésre, fürdésre, ruhát moshatnak és postát is fogadhatnak a hajléktalan emberek. A lelki tartalomról sem feledkeznek el, ezért evangéliumi alkalmakat is tartanak majd.

Az új nappali melegedő ünnepélyes alapkövetétele Pestszentlőrincen

Kórházmisszió

A Kórházmisszióban 2010-ben harmincegy fő- és részállású kórházlelkész szolgált. Fontos eseménye volt a misszióknak, hogy szeptember 23-án felszentelték a Gyulai Kórház kápolnáját, valamint elkezdődött a gyülekezeti és kórházi beteglátogatók hálózatának kiépítése. Jelentős eseménye volt a Magyar Bibliatársulat által létrehozott „Áldott Orvos” vándorkiállítás, amely *Betegség és gyógyulás a Bibliában* témamegjelöléssel indult útjára március 30-án. A tárlat elsődleges célja az volt, hogy a Szentírás üzenetével szólítsa meg azokat, akik betegként vagy látogatóként megfordulnak a világi és egyházi egészségügyi intézményekben.

Menekültmisszió

A misszió által felkarolt menekültek Ázsiából, Afrikából, a Közel-Keletről és a volt Jugoszlávia országai-ból érkeznek a miénktől nagyban eltérő kultúrából, nyelvi közegekből. Nagy hányaduk keresztyén háttérrel rendelkezik. A homogénnek mondott magyar társadalomra jellemző az erős „másságtól” való félelem és a mobilitás hiánya. Állami szinten nagyfokú a készületlenség a menekültkérdés megoldására, úgymint az infrastruktúra, a menekültügyi, munkaügyi stb. törvényi háttér hiánya. A Menekültmisszió

célja, hogy támogatást nyújtson a menekülteknek az önálló életkezésben, amihez elengedhetetlen a magyarnyelv-tudás, az önálló lakhatás megoldása, a munkahelykeresés, valamint a középiskolás korú fiatalok iskolai integrációja.

A Menekültmisszió lakhatási programja az Európai Unió Európai Menekültügyi Alapjának támogatásával valósult meg. A programban menekültstáttusszal vagy oltalmazottként vehettek részt azok a családok, akiket a felvételi beszélgetés alapján be-

Menekült fiatalok karácsonyi korcsolyázás közben a Nyugati térnél

választottak. Két éven keresztül a program fizette a lakásbérleti díjukat, továbbá alapvető háztartási eszközöket is biztosítottak nekik. A lakhatási program öt évvel ezelőtt indult három családdal, jelenleg pedig már hat családot támogatnak. A felnőttek és a gyerekek száma összesen harminckét fő, akik Irakból, Koszovóból, Kongóból, Guineából, Szomáliából és Grúziából érkeztek. 2010-ben már két szociális munkás és tíz önkéntes segíti a családokat, hogy beilleszkedhessenek a magyar társadalomba. A Menekültmisszió a jövőben is folytathatja munkáját, hiszen az Európai Menekültügyi Alap pályázatán tizenkilencmillió forintot nyert, amit a családok lakhatási támogatására tudnak fordítani.

Szintén az Európai Menekültügyi Alap finanszírozta az iskolai integrációs programot is. A Magyarországra érkező menekült fiatalok nagyrészt egyedül, család nélkül, nyelvi és kulturális akadályokkal küzdve, halmozottan hátrányos helyzetből

indulnak. A programban nyelvi és szaktárgyi felzárkóztatást, szociális segítségnyújtást, valamint kulturális programokat biztosítottak számukra, hogy a tanulás ne csak munka, hanem kulturális és közösségi élmény is lehessen. Öt éve folyik a program, amelyet nyolc fiatallal kezdtek, és most harminc fiatal tanulását segítik. Júliusban egy fiatal sikeres érettségi vizsgát tett magyar nyelven, és felvették főiskolára, egy másik fiatal pedig elvégezte az ápolási asszisztensi tanfolyamot, és sikerült is elhelyezkednie a szakmájában. Jelenleg három iskolában tevékenykednek, egy református és két állami iskolában. Az iskolai integrációs programban egy teljes és egy félállású szociális munkás, két teljes állású magyar mint idegennyelv-tanár és egy teljes állású tanító dolgozik. Az Európai Menekültügyi Alaptól a következő évre azonban nem kapnak támogatást, ezért bizonytalanná válik a jövő, de szeretnék folytatni a munkát.

Hallássérült- és Siketmisszió

A Református Siketmisszió feladata Jézus Krisztus parancsát teljesítve eljuttatni a Biblia örömeit hallássérült testvéreinknek, megteremtve minden olyan lehetőséget (jelnyelvi tolmácsolás, indukciós hurok stb.), mely segít és lehetővé teszi vallásgyakorlásukat, bevonva őket egyházunk gyülekezeteinek körébe. A Siketmisszió aktívan részt vesz a gyülekezeti munkában; Budapesten és Debrecenben rendszeresen tartanak istentiszteletet hallássérülteknek, ezenkívül a misszió munkatársai gyülekezetlátogatásokat szerveznek, ahol az igei szolgálat mellett beszámolnak a misszió munkájáról. A Siketmisszió ifjúsági munkája részeként Budapesten, Egerben, Debrecenben, Vácott és Szegeden tizenkét hittan csoportot működtet összesen kilencvennégy fővel. A hitoktatás mellett konfirmációra felkészítő alkalmakat is tartanak. A kolozsvári Hallássérültek 2-es Számú Intézetében – mely a Kárpát-medence egyetlen magyar nyelvű, fogyatékos gyermekeket oktató intézménye – az egész iskolát (száztizennyolc fő) érintő programot végeznek. Hallássérült gyermeknapi rendezvényeiken több mint ötszázötven fiatal vett részt. A nyár folyamán négy hittantábor szerveztek hetvennégy fő részvételével.

Hallássérült állami gondozott gyermekprogramjuk harmincnégy fővel működik. *Egyházunk akadálymentesítése* címmel a Siketmissziónak egy

olyan program megvalósítása a célja, amely szemléletváltást érne el a lelkészek és az egyháztalálkozó körében, felébresztve a felelősségtudatot fogyatékosokkal élő embertársaink iránt. Jelnyelvtanfolyamuk 2007-óta folyamatosan működik a Debreceni Református Teológiai Akadémia Hittudományi Karán. A misszió munkatársai *Tanulj meg!* címmel ifjúsági, *TESSÉK?!* elnevezéssel pedig általános érzékenyítő programot dolgoztak ki és valósították meg a fogyatékosokkal élők világának megismertetése céljából. 2010-ben több mint ezernyolcszázan vettek részt érzékenyítő programjaikon. A 2010-es esztendőben a Siketmisszió összesen harmincmillió forint pályázati támogatást nyert. A misszióban hét állandó munkatárs dolgozik, akik közül egy jelnyelvi tolmács, három fő pedig siket munkatárs.

Siket hittanos gyerekek aszfaltrajza Noeról

Iszákosmentő Misszió

A Református Iszákosmentő Misszió a Magyar Kékkereszt Egyesülettel közösen végzi szolgálatát a szenvedélybeteg emberekért. Az elmúlt évtizedek alatt a misszió munkája kiteljesedett, az egész országból fogadják a gyógyulást keresőket. A tizenkét napos gyógyító konferenciák a dömösi kórházban vannak, ahol a lelki és orvosi segítséget együtt lehet igénybe venni. Az utógondozás úgynevezett „kékkeresztes” csoportban, közel ötven településen, jórészt református gyülekezetek közösségében történik. A 2010-es esztendőben a gyógyító és utógondozó szolgálatot összesen háromezer-kétszáz fő vette igénybe.

Telefon-lelkigondozás

A Telefon-lelkigondozás prevenciós, megelőző szolgálat, önként vállalt feladata az öngyilkosság-megelőzés, krízisintervenció és a mentálhigiénés prevenció. Célja, hogy a kritikus helyzeteket megelőzzék, a bajba jutott embert hozzásegítsék problémái megoldásához. A Telefon-lelkigondozás a +36-1-201-0011-es számon hívható lelki válság esetén, emberi, családi, lelkiismereti, hitbeli kérdések megbeszélésére mindennap 17 és 21 óra között. A Telefon-lelkigondozás munkatársainak 2010-ben 523 hívásuk volt, 10 746 perc beszélgetési idővel. Nagy esemény volt a Skype-lelkigondozás elindulása, amely minden pénteken, szombaton és vasárnap 21-től 01 óráig érhető el. Skype-azonosító: lelkigondozas1.

Érintve láss!

– programsorozat indult a vakok és gyengén látók támogatására

Magyarországon évente csaknem ötezer ember veszíti el a látását. A Magyarországi Református Egyház Missziói Központja 2010-ben hirdette meg *Érintve láss!* programsorozatát, melynek kiemelt célja a vakok és a látók összefogása a református közösségekben, valamint szolgálat vak és látássérült emberek között. Az *„Érintve láss!”* alapötlete 2008-ra nyúlik vissza: ekkor kereste meg a Magyar Bibliatársulat a Református Missziói Központot (RMK) azzal, hogy egy nemzetközi társulat néhány éven keresztül pontírásos bibliai könyveket küld Magyarországra. Az RMK-hoz két éve érkeztek az első, vakok számára is olvasható könyvek. A hatvanhat bibliai könyvből könyvenként huszonöt példány jutott el a központba. Innen indult az *Érintve láss!* missziói program, amely egy teljes évet ölel fel. A programok október 15-én, a Fehér bot világnapján, Budapesten kezdődtek, aztán a többi református egyházkerületben – Nagykanizsán, Debrecenben és Miskolcon – is megtartották az *Érintve láss!* program nyitó istentiszteletét.

Út az életért 2 missziói út

Másodszor került sor az *Út az életért missziói programra*, amelyben főként hátrányos helyzetű településeken végeztek ingyenes egészségügyi szűrővizsgálatot a Református Missziói Központ szervezésében. A program, amelyben tizennégy településre látogattak el szakképzett orvosok, asszisztensek, valamint a missziói központ munkatársai és önkéntesek, szeptember 16-án kezdődött és október 16-áig tartott. Az *Út az életért 2 missziói út* egy szűrővizsgálattal egybekötött kapcsolatépítő program, amelynek elsődleges célja az emberek testi-lelki egészségének megőrzése. Az általános belgyógyászati vizsgálatokon vérnyomást, vércukor- és vérzsírszintet, továbbá légzőkapacitást mértek, valamint a résztvevők tisztasági és ételmisszerteszteket kaptak ajándékba. A szűrővizsgálatokon nemcsak az orvosok és asszisztensek foglalkoznak a résztvevőkkel, de a helyi gyülekezetek tagjai és a missziói központ munkatársai is beszélgettek az érdeklődőkkel. Orvosi szakmai segítséget a Magyarországi Református Egyház Bethesda Gyermekkorházának főigazgatója, Velkey György nyújtott. A programhoz az orvosokat szintén a Bethesda és a Mosdósi Kórház biztosította.

Szeretet-
szolgálatunk

Intézményi változások

Tavaly a Nagyszekeres–Kisszekeres–Zsarolyán–Nemesborzova ápolást, gondozást nyújtó intézményi társulása azzal a kéréssel fordult egyházunkhoz, hogy vegye át a Zsarolyánban működtetett intézményüket. A huszonhárom fős idősek otthonának 2010. január 1-jétől az MRE a fenntartója. Szintén az év első napján került átvételre a borsodgeszti idősothton.

A Vakmisszió támogató szolgálata decemberben Tábita Református Támogató Szolgálat néven átkerült közegyházi fenntartásba.

A Református Gyermekvédelmi Szolgálat Nevelőszülői Hálózatában 2010-ben százhuszonhat gyermek és nyolcvan nevelőszülő volt.

Pályázatok, fejlesztések

Az MRE Zsinata által fenntartott intézmények közül nyertes pályázattal és önerővel megvalósult az akadálymentesítés a Juhász Zsófia Református Szeretotthon fiúépületében és leányépületében, a bajai Cédrus Idősek klubjában és a pszichiátrián, a Szivárvány-Ház Fogyatékosok Református Ápológondozó Otthonában és a Dunaalmási Református Szeretetházban, összesen kilencvennégy millió forint értékben. Elkezdődött a Sylvester-Ház Budapesti Református Komplex Rehabilitációs Központ kialakítása, a Schweitzer Albert Református Szeretotthon Lemberg utcai épületének akadálymentesítése, valamint HMV-előállítás napkollektorrendszerrel a Dunaalmási Református Szeretetházban.

Felnőttképzés

A felnőttképzés során ötféle képzési lehetőség van: államilag akkreditált, egyházi, OKJ-s szakképzésekre és szociális továbbképzésekre, valamint szakmai képzésekre. A Református Diakóniai Felnőttképzési Intézmény 2010-ben huszonnégyféle szociális kreditpontos továbbképzést indított és összesen ötszázötven tanúsítványt osztottak ki. Elkezdődött a Kárpát-medencei távoktatási rendszer kiépítése, elkészült az informatikai háttér is, 2011-től már indulnak a képzések a távoktatási rendszerben.

Átadták a Dizseri Tamás Szeretetszolgálati díjat Budapesten

2010-ben a díjazott Bereczky Ildikó református lelképásztor volt, aki a Hold utcai Németajkú Református Gyülekezet templomában vehette át a munkásságáért járó jutalmat. Az Erdélyből származó lelkész a '80-as években önként vállalta a Baranya megyei szolgálatot, ami akkor száműzetésnek számított. *„Ez az életút a megtestesítője a plaketten lévő kiállásnak és megtartásnak”* – utalt a Melocco Miklós által tervezett plakettre Bölcseki Gusztáv, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkészi elnöke. Az eseményen áhítatot tartott Szabó István, a Dunamelléki Református Egyházkerület püspöke. A Dizseri Tamás Szeretetszolgálati díjat a budapesti Bethesda Gyermekkórház 2003-ban elhunyt főigazgatója emlékére alapították. Az emlékérmeket a névadó halálának évfordulóján azok kaphatják meg, akik kiemelkedő munkát végeznek az emberek testi-lelki gyógyítása érdekében.

Magyar Református Szeretetszolgálat (MRSZ)

Isten iránti hálaadással és a támogatóinknak megköszönve jelezzük, hogy a Magyar Református Szeretetszolgálat 45,5 millió forint értékben kapott támogatásokat 2010-ben. A természetbeni adományok értéke 2010-ben összesen 180 millió forint volt.

A Magyar Református Szeretetszolgálat számára a 2010. esztendő a katasztrófák éve volt. A Haitit megrázó földrengés után az orvoscsoport harminchat órán belül a helyszínre érkezett, ahol három sikeres orvosi missziót hajtottak végre a támogatók jóvoltából. Az orvosi segítségnyújtáson kívül közel tizennyolcmillió forint értékben osztott segélyeket az MRSZ a katasztrófa sújtotta országban.

A tavasz megérkezésekor egyre több településen jelentkeztek kisebb áradások, az igazán nagy természeti katasztrófa a borsodi árvizekkel érkezett. Az árvízkárosult családoknak a mindennapi segélyezésen túl harmincmillió forint értékben adományozott építőanyagot és az árvízkárosultak igényei szerint gyártatott bútorokat a szeretetszolgálat. Ezenkívül a nyár folyamán meghirdetett *Támogass egy árvízkárosult családot!* programban résztvevő családokat fél éven keresztül havonta, rendszeres segélyben részesítették.

Az Afganisztánban 2009-ben elindított egészségügyi fejlesztési és segélyezési program folytatásaként a Magyar Református Szeretetszolgálat augusztus és szeptember hónapokban tizenhatmillió forint értékben juttatott el orvosi műszereket, kórházi felszereléseket és segélyt a háború sújtotta Baghlan tartományba. Az akció egyedülálló módon a Magyar Honvédség Tartományi Újjáépítési Csoportjának együttműködésével jött létre.

A 2008-ban indított tíz folyamatos program továbbfejlődött az év során. Ezért még több családnak, idős embernek, árva gyermeknek juttatott élelmiszer-, ruha-, bútor-, tanszer- és egyéb segélyt a szeretetszolgálat. A Nyilas Misi-ösztöndíj program keretében a támogatóknak köszönhetően pedig még több kárpátaljai vagy erdélyi kisdíák magyar anyanyelvű oktatása biztosított.

A karácsonyi *Nyilas Misi pakkot* kapott elnevezésű ajándécsomag-gyűjtő akcióban nyolcezer gyermek részesült karácsonyi ajándékban Magyarországon, Felvidéken, Erdélyben és Kárpátalján.

A Magyar Református Szeretetszolgálat nemzetközi tevékenysége az év folyamán Koszovóra, Haitire és Afganisztánra fókuszált. Haitiben három, Koszovóban és Afganisztánban egy-egy nagy segélyakciót hajtottak végre, valamint folytatták a több éven át tartó egészségügyi fejlesztési programot is a háború sújtotta Afganisztánban.

Szeretethíd program – tudatosságnövelő kampány az önkéntesség elterjesztéséért

A Szeretethíd a Magyar Református Szeretetszolgálat kezdeményezése, aminek keretében erre az alkalomra szerveződött csoportok végeznek önkéntes munkát az egész Kárpát-medencében. A Magyar Református Szeretetszolgálat 2010-ben május 21-én és 22-én rendezte meg önkéntes programját. Az MRE Zsinatának Elnökségi Taná-

csa javaslata alapján született meg ez az időpont, így a Szeretethíd ezentúl az Alkotmányozó Zsinat évfordulójának egyik hivatalos rendezvénye lesz; az immár egész Kárpát-medencére kiterjedő segítségnyújtó akciót második alkalommal szervezték meg. A Szeretethíd egyházi fővédnöke Csúry István, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspöke, világi fővédnöke pedig Sebestyén Márta népdalénekes volt. A munka a két nap során összesen kétszázötven csoportban zajlott, és nemcsak egyházi kötődésű helyeken, de közterületeken, óvodákban, önkormányzati fenntartású iskolákban is dolgoztak önkéntesek. A programban lehetőség nyílt arra, hogy az önkéntesek betekintsenek az idősek vagy a fogyatékkal élők otthonaiba, a gyermekotthonokban történő munkába, hogy egy mosollyal vagy fizikai munkával szebbé tegyék a gondozottak napjait. A kampány során kilencezer-kétszáz személy vett részt a munkában.

Önkéntes Diakóniai Év (ÖDE)

Önkéntesek küldése és fogadása

A programiroda 2010-ben hetvenöt főt küldött a különböző, főként külföldi partnerszervezetekhez és testvéregyházakhoz egyéves önkéntes szolgálatra. Magyarországon is egyre bővül azoknak a befogadó intézményeknek a száma, amelyek hosszú távú és teljes idős önkénteseket fogadnak. 2010-ben huszonhét önkéntes szolgált, nemzetiségek szerint a következő arányban: Németország: hat, USA: három, Franciaország: kettő, Kárpátalja: kilenc, Erdély: kettő, Magyarország: öt. Az év folyamán számos képzést és szemináriumot tartottak az önkénteseknek, hogy feldolgozhassák tapasztalataikat és a szolgálat közösségi tapasztalat is legyen. Az önkéntesek motivációja és elvárásai az elmúlt évekhez képest nagy változásokat mutatnak. A nyugati önkéntesek között megfigyelhető az, hogy többen vonzódnak olyan szolgálati területek felé, ahol úgy érzik, találkozhatnak kelet-európai specialitásokkal, vagy olyan kihívásokkal, amellyel saját országukban nem szembesülhetnek. Így például sokakat érdekel a cigányok közötti szolgálat, és szívesen ismerkednek a magyarországi cigányság helyzetével.

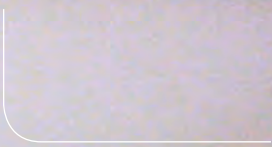
Együttműködés a Fiatalok Lendületben program keretében

2010-ben számos akkreditációt nyújtott be a programiroda, hiszen az Európai Önkéntes Szolgálat (EVS) program keretében a befogadó szolgálati helyeket akkreditálni kell, hogy a számos minőségi feltételnek megfeleljenek. A ÖDE Programiroda szoros együttműködést folytat a Mobilitás Országos Ifjúsági Szolgálattal az Európai Önkéntes Szolgálat (EVS) alprogram pályázati rendszerén keresztül. Az ÖDE programiroda a fogadott önkéntesek után három különböző pályázaton keresztül elnyerte a Mobilitás támogatását.

**Egészségügyi
szolgálatunk**

Fejlesztések

A Bethesda infokommunikációs rendszerének továbbfejlesztéseként alapítványi támogatásból a radiológiai osztályra beszerelésre került egy PACS-rendszer. Az új rendszerrel csökkentették az ismételt felvételek számát, ezáltal mérsékelve a sugárdózist. Megkezdődtek a norvég pályázattal összefüggő átépítések az osztályokon. A Norvég Alap és a Bethesda Alapítványa által finanszírozott beruházás a kórház energetikai ellátását korszerűsíti.

Házi ünnepség keretében megnyitották a Bethesda vadonatúj gyógytornatermét. A tervezés és kivitelezés teljes egészében Paczolay Zoltán és alvállalkozói igényes munkája és adománya.

A Bethesda patikája (közforgalmú gyógyszertár) ünnepélyes keretek közötti hivatalos megnyitására december 7-én került sor. Két hónapon át tartott az építkezés, a teljes beruházás költsége huszonötmillió forint. Ehhez Zugló Önkormányzata tízmillió forinttal járult hozzá, mivel a kórház jelentős részt vállalt Zugló lakosságának gyermek-egészségügyi ellátásában. A T-systems – Deutsche Telecom 2010-ben ismét támogatta a Bethesda Kórház infokommunikációs rendszerének továbbfejlesztését. A decemberben megvalósult ötmillió forint értékű fejlesztés az adatátvitel sebességének javítására irányult.

Gyógyítás

2010-ben hétezer-nyolcszázkilencven bentfekvő beteg gyermeket gyógyítottak. A járóbeteg-szakellátás területén, a különböző ambuláns rendeléseken közel százhuszezer gyermeket láttak el és kezeltek.

Szeptemberben és októberben a Bethesda számos munkatársa csatlakozott önkéntesként az *Út az életért* című programhoz, amelyet a Magyarországi Református Egyház Missziói Központja (RMK) szervezett.

Díjak, kitüntetések

Az egészségügyi szaktárca januárban pályázatot hirdetett az *Év kórháza 2009* cím elnyerésére, amelyen a Bethesda első helyezést ért el. Egy másik megmérettetésen, a betegek körében meghirdetett *Év kórháza 2009* internetes szavazáson szintén előkelő, második helyezést ért el az intézmény.

Kónya Andrea, a K&H Csoport
intézményi PR-referense és Velkey György
a Bethesda Gyermekkorház főigazgatója

Adományok

A K&H Csoport adományából a Bethesda olyan eszközöket vásárolhatott, amelyek évente százhatven rehabilitációra szoruló gyermek utógondozásában és ápolásában segítenek a rehabilitációs osztályon. A United Way Magyarország Kft. Alapítványa jelentős anyagi segítséget nyújtott a sebészeti osztály folyosójának felújításához, korábban már műszerekkel is támogatták az osztályt.

A Genpact Hungary Kft. dolgozói jótékonyágsüti-vásáruk bevételét a Bethesda Gyermekkorház Alapítvány javára ajánlották fel. A Suzuki Ház jótékonyágsüti árverésén műalkotások kerültek internetes licit alá. Az így összegyűlt pénzt teljes egészében a Bethesda Gyermekkorház égési sérült osztályának ajánlották fel. Az esemény fővédnöke 2010-ben Szekeres Pál olimpiai bronzérmes, paralimpiai aranyérmes vívó, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium sportügyekért felelős helyettes államtitkára volt. Számos élsportoló, olimpikon, neves sportszemélyiség egy általuk közösen festett képpel csatlakozott az árveréshez. A Vox Nova Produkció egyik új kiadványa, a *Leonardo da Vinci meséi* című könyv most először kerül a magyar olvasók elé Rofusz Ferenc Oscar-díjas rajzfilmrendező művészi összeállításában és Szálinger Balázs József Attila-díjas fiatal magyar költő műfordításában. A kiadvány különlegessége, hogy a kötetben szereplő huszonnyolc meséhez huszonnyolc illusztráció készült, amelyeket a mai magyar grafikusművészet legkiválóbb képviselői álmodtak papírra. A kötetben szereplő grafikák eredetije került elárverezésre. A befolyó pénzüsszeget valamennyi kiállító művész a Bethesda Gyermekkorház javára ajánlotta fel.

Fiatalok egyháza

Egyházunk ezerkétszáz gyülekezetének legtöbbszörében gyermek- és ifjúsági munka is folyik vasárnapi iskola, konfirmációi előkészítő, bibliaóra, évközi és nyári táborozások, kulturális programok keretében. Ezentúl a Magyarországi Református Egyházhoz kötődve több országos, illetve regionális helyi ifjúsági szervezet működik. Részleteiben változó, de általánosan a hozzájuk tartozó fiatalok vallási nevelésével, közéleti szerepre való felkészítésével foglalkoznak, évközi és nyári táborozásokat, konferenciákat, vezetőképzőket, nyelvtanfolyamokat, sportversenyeket szerveznek. Jelenleg hat egyetemi városban (Budapest, Debrecen, Győr-Sopron, Miskolc, Pécs, Szeged) működnek egyetemi gyülekezetek. Tevékenységük a felsőoktatásban részt vevő fiatalok lelkigondozására, képzésére és felkészítésére, az egyházi életben való részvételére irányul.

72 óra kompromisszum nélkül

2010-ben ismét megrendezésre került a 72 óra kompromisszum nélkül országos ökumenikus ifjúsági, szociális és karitatív program október 15. és 17. között. A 72 óra kompromisszumok nélkül egy fiatalokat megmozgató, egész Magyarország területét lefedő, három napon át tartó szociális akció az Ökumenikus Ifjúsági Iroda koordinációjával, a három történelmi egyház ifjúsági és diakóniai (Caritas, MÖS, Szeretetszolgálat) képviselőjének partneri együttműködésével. Az önkéntes akció budapesti megnyitóján Szabó István dunamelléki református püspök a következő szavakkal biztatta a fiatalokat: *„Figyeljétek és tartsátok be ezt a sorrendet: mindig az utolsótól haladunk az első felé egy olyan világban, ahol minden a feje tetejére van állítva.”* Szabó István arra buzdította az önkén-

teket, hogy olyan emberekhez próbáljanak eljutni, akiket a világ utolsókként tart számon: azzal a reménységgel, hogy végül eljussanak és másokat is eljuttathassanak a legelsőhöz, magához Istenhez. Határon innen és túl, egyházon kívül és belül is ez az Istenhez hívás, közelebb kerülés volt a legfontosabb üzenete az ifjúsági misszióknak.

Kárpát-medencei együttműködés

2009. május 22-én a Kárpát-medencei református egyházak közös alkotmány elfogadásával fejezték ki és tették intézményessé az egységet. Azóta több területen is megindult az egyeztetés arra nézve, hogy miként is lehet a mindennapok szintjén megélni ezt a közösséget. Ifjúsági téren is létrejött egy Kárpát-medencei egyeztető fórum az egyházkerületek referensei és az ifjúsági mozgalmak vezetői számára. Hat év szünet után,

2010. január 13–14-én a Generális Konvent elnökségi ülésével párhuzamosan Budapesten tartották tanácskozásukat, és ez év október 25–26-án Sólomkőváralján (Királyhágómellék) folytatták a megkezdett munkát. Mintegy húsz résztvevővel tervezték a testvérgyülekezeti kapcsolatok életre hívását, közös imaéjjel szervezését és a szakmai fórumokon való közös részvételt.

Konfi+ konferencia

Augusztus 22. és 25. között Berekfürdőn megvalósult egy ifjúságügyi szakmai konferencia *Konfi+* néven. Az alkalom célja az volt, hogy – kipróbált ifjúsági vezetők, gyakorlattal rendelkező szakemberek segítségével – minél többet felvonultasson az ifjúsági munka jól működő modelljei közül, továbbá hogy a résztvevők használható tudással gyarapodjanak a fiatalok megszólításának kérdésében. A konferencia kapcsolatépítési lehetőség is volt minden fiatalokkal foglalkozó számára, hiszen több mint százötvenen vettek részt rajta az egész Kárpát-medencéből.

50/51

Elindult a mentorprogram az ifjúsági munkában

A Dunamelléki és a Dunántúli Református Egyházkerület a Zsinati Ifjúsági Irodával közösen ifjúsági referenseket, ifjúsági lelkészeket és gyakorlott ifjúsági vezetőket vont be egy közös munkába, melynek során létrejött a református ifjúsági szolgáltatók egymást segítő kisebb hálózata. Egy-egy mentor egy évig kíséri pártfogoltját, ebben az időszakban támogatja, segíti, hogy a bizalmi kapcsolat által fejlődhessen, tanulhasson, nagyobb önbizalomra és rutinra tehesen szert szolgálati területén.

Kontrasztkiállítás – a rendőrség és a református egyház a fiatalságért

A Kontrasztkiállítás a református egyház és a rendőrség közös ifjúság- és családmentő tárlata, melyen multimédiás eszközök segítségével mutatták be a fiatalok problémáit, érintve a kábítószer, az abortusz, a családon belüli erőszak, az öngyilkosság, a válások és a globális pénzhatalom kérdéseit.

A látogatók beülhettek egy autószimulátorba kettős látást előidéző szemüveggel, hogy megtapasztalják, ittas állapotban milyenek lennének a reakcióik, vagy például „elmehettek diszkóba”, ahol többek között a drogok és az alkohol káros hatását mutatták be a szervezők.

A kiállításnak nem az volt a célja, hogy sokkoljon, hanem hogy a klasszikus erkölcsi értékeket továbbítsa, valamint hogy a szervezők megmutassák, a társadalom nem maradhat néma a fiatalokat és a családokat érintő problémák kapcsán. A kiállítás sikerességét bizonyítja, hogy 2010 szeptemberétől Nyíregyházán és Debrecenben is nyílt Kontrasztkiállítás.

10 éves a KözösPont Misszió

Az új és a már megszokott programhelyszínek változatos kavalkádjával várták látogatóikat a nyári fesztiválok. A nemzetközi sztárok, a hazai élvonal, valamint a szenzációs utcaszínház mellől a civil szervezetek sem hiányozhattak: különleges mondanivalójával a KözösPont sátra messze kiemelkedett a fesztiválozók arctalan tömegéből. A református, a katolikus és az evangélikus egyház missziója a fesztiválok világában is közös feladatának tartja a történelmi keresztyén felekezetek egységéből fakadó egyházkép megjelenítését. Mára évente közel száz ember közös szolgálatává vált a KözösPont. Jelen volt az összes jelentős magyar fesztiválon, határainkon innen és túl egyaránt. A tokaji Hegyaljától kezdve a soproni VOLT-on át a Szigetig elmondhatjuk: évről évre egyre nyitottabbak az emberek, és egyre több fiatalt lát vendégül a KözösPont.

Oktatás

Közoktatás

2010-ben emlékezhetünk meg arról, hogy pontosan húsz esztendővel ezelőtt, 1990 szeptemberében éledt újjá a református egyház iskolarendszere. Egyházunk az oktatás területén a köz javára, közpénzek felhasználásával, tartalmában és szervezetében közmegegyezés alapján végzi szolgálatát. S ez nemcsak Magyarországra nézve igaz – legfeljebb a közpénzek biztosításának aránya jelent különbséget! Szoros kapcsolatrendszer tartja össze a felvidéki, kárpátaljai, erdélyi, partiumi – s reménységünk szerint hamarosan a délvidéki – intézményeket és a magyarországi református iskolákat.

1990-ben kezdte meg működését Budapesti Református Gimnázium néven a Baár-Madas, valamint a Kecskeméti és a Sárospataki Református Kollégium gimnáziuma, tehát Debrecennel együtt négy intézmény működött. A rendszer újraindulása utáni tizedik tanévben már hetven, a huszadik tanévben pedig száztizenkilenc közoktatási intézményünk tevékenykedett, 2000-ben százöt, 2009/10-ben pedig már száznyolcvan feladat ellátásával. Óvodáink száma az első évtizedben tizenhatra, a következőben harminchatra emelkedett. Ugyanez az adat az általános iskolák esetében harminchat, majd hatvanhat, a gimnáziumok esetében tizenkilenc és huszonhét, a szakközépiskolák esetében kettő és öt (majd az új tanévtől hat), a szakiskolák esetében kettő és három, a művészetoktató intézmények esetében négy és tizenkettő. Egyedül az internátusok száma csökkent a második évtizedben kettővel.

A református oktatási rendszer újraindulása utáni 21. tanév kezdetén új intézménnyel nem gyar-

apodott intézményhálózatunk, viszont decemberben megnyitotta kapuját a zsámbéki Csillagvilág Református Óvoda.

Össességében Magyarországon a 2010/11. tanévben száznyolcvanegy közoktatási feladatot lát el száztizenhét intézmény keretei között a református közoktatás. Harminchat óvoda, hatvanhét általános iskola, huszonhét gimnázium, hat szakközépiskola, három szakiskola, tizenkét művészetoktató, hat gyógypedagógiai intézmény, huszonegy diákotthon, valamint két pedagógiai szakszolgálat és egy pedagógiai szakmai szolgáltató intézmény látja el a közfeladatot. A többcélú intézmények száma harmincnyolc. A fenntartók száma nyolcvanról hetvenhétre csökkent.

A határon túl, Felvidéken két gimnáziumot és öt általános iskolát, Erdélyben hat gimnáziumot, egy általános iskolát és két óvodát, a Partiumban három gimnáziumot és egy óvodát, Kárpátalján pedig négy líceumot tart fenn a református egyház.

A református közoktatás létszámadatainak alakulása 2010-ben

	2009. szept. 15.	2010. szept. 15.
Korai fejlesztés	23	24
Óvodai nevelés	3 012	3 237
Alapfokú oktatás 1–8 évfolyam	17 854	18 427
Középfokú oktatás (középiskola 9–12., 9–10. évfolyam)	8 848	8 745
Szakképzés (szakmai elmélet)	480	454
Kollégiumi nevelés	1 649	1 548
Alapfokú művészeti oktatás	2 135	2 109
Fejlesztő felkészítés (gyógypedagógiai ellátás)	176	137
Összesen:	34 177	34 681

Tovább javult a Kárpát-medence református oktatási intézményeinek együttműködése. A magyarországi református közoktatási intézmények 2010 októberében 8 795 330 forint adományt gyűjtöttek össze a kárpátaljai református líceumok támogatására. Az év eseményei közül kiemelkedik a Magyar Református Középiskolák XV. Találkozója, melyre 2010. július 7–10. között Miskolcon került sor. A résztvevő negyvenegy intézmény kifejezte, hogy készek minden tőlük telhetőt megtenni azért, hogy a 2009. május 22-én létrejött egység a napi gyakorlatban is jelen legyen, és erősödjék a Kárpát-medencei magyar református iskolarendszerben is.

Ez esztendőben is lehetőség nyílt arra, hogy a Református Tehetséggondozó Alapítvány anyagi segítségével Magyarország és Kárpátalja szinte valamennyi, ezenkívül a Felvidék egy református középiskolájából összesen negyvenhét diák vehessen részt 2010. június 28. és július 3. között a református középiskolások tehetséggondozó táborában, a Talentum Tábor programjában, melynek központi témája a világmiszió volt.

A Kárpát-medence református oktatási intézményeinek 2010/11. tanévi tanévnyitójára 2010. augusztus 28-án Miskolcon került sor. Ezen az alkalmon vehették át többéves kiemelkedő pedagógusi tevékenységük, szakmai munkájuk, valamint példamutató emberi-hitbeli magatartásuk érdekében a Makkai Sándor-díjat: Hagymási Gyuláné (Berettyóújfalu), P. Tóth Béláné (Szentendre) és Tőkés Zsolt (Székelyudvarhely). Az Imre Sándor-díjat a Zsinat Hoppál Péter pécsi főigazgatónak adományozta, melynek átadására november 19-én, a Zsinat ülésén került sor.

A református felsőoktatást a zsinati fenntartású Károli Gáspár Református Egyetem négy kara (ÁJK, BTK, HTK, TFK) mellett három hittudományi képzést folytató intézmény (a Debreceni Református Hittudományi Egyetem, a Pápai Református Teológiai Akadémia, a Sárospataki Református Teológiai Akadémia) és a debreceni Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola képviseli. A hallgatói létszám 2010-ben a következőképpen alakult:

A Kárpát-medencei református középiskolák XV. találkozásának résztvevői. Középen Csomós József püspök, tőle jobbra Ábrám Tibor főgondnok

Képzési forma	2009	2010
Nappali tagozat	3 965	3 662
Levelező/esti tagozat	1 435	1 509
Összesen:	5 400	5 171

Finanszírozás jellege	2009	2010
Államilag finanszírozott	3 105	2 911
Költségtérítéssel	2 295	2 260
Összesen:	5 400	5 171

Kárpát-medencei református középiskolák XV. találkozója

Július 7–10. között 15. alkalommal találkoztak, ezúttal Miskolcon, a Lévy József Református Gimnázium és Diákotthonban a Kárpát-medencei református középiskolák küldöttei. A találkozóra mintegy negyvenegy intézményből érkeztek küldöttek, általában két-két pedagógus és tanuló. A találkozó a Lévy alapítása 450 éves ünnepsorozatának előrendezvénye volt. Az esemény nyitó istentiszteletén Csomós József, a Tiszáninneni Református Egyházkerület püspöke hirdette az ígét. Az egybegyűlteket Ábrám Tibor, a Lévy-gimnázium igazgatója, tiszáninneni főgondnok köszöntötte, majd Pető Mária, a Sepsiszentgyörgyi Református Kollégium igazgatója átadta a Lévy képviselőinek az előző évi szervezők által készített vándor kopjafát.

Kárpát-medencei református tanévnyitót tartottak Miskolcon

Közösen nyitották meg a Kárpát-medence református közoktatási intézményei a 2010/2011-es tanévet augusztus 28-án, a miskolci Kossuth utcai református templomban. A rendezvényen magyarországi, erdélyi, kárpátaljai és felvidéki intézmények képviseltették magukat. Az ünnepélyes tanévnyitó istentisztelet házigazdája a 450 esztendőes miskolci Lévay József Református Gimnázium és Diákotthon volt, igét hirdetett Csomós József, a Tiszáninneri Református Egyházkerület püspöke. Az ünnepséget és az új tanévet köszöntötte Szászfalvi László egyházügyi nemzetiségi és civil kapcsolatokért felelős államtitkár.

Felsőoktatás

Egyedülálló, új szak indul a sárospataki teológián

A Sárospataki Református Teológiai Akadémia református közösség-szervező alapképzési szakot indíthatott 2010 szeptemberétől. Ez a szak egyedülálló a Kárpát-medencei protestáns felsőoktatásban. A végzettség szintje felsőfokú alapszak (Bachelor, BA), a képzés időtartama pedig hat félév. A mesterképzésbe való átmenet biztosított a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar szociológia mesterszakán, valamint a Miskolci Egyetem Gazdaságtudományi Karán, a Master of Business Administration és marketing mesterszakon. A Sárospataki Református Teológiai Akadémia célja az új szak indításával olyan munkatársak képzése, akik képesek egy-egy közösség életét a megszerzett teológiai és kulturális ismeretek, valamint vezetési és szervezési készségek birtokában irányítani és szervezni. A jelentkezőket elsősorban egyházi, tehát gyülekezeti és intézményi közösségek életének szervezésére készítik fel, de ezeken kívül képesek lesznek a kulturális közéletben és más területeken is közösség-szervezői feladatok ellátására.

Református–baptista együttműködés a teológiai oktatásban

Együttműködési megállapodást kötött a Debreceni Református Hittudományi Egyetem és a budapesti Baptista Teológiai Akadémia. Mindkettő célja, hogy hasznosítsák a közös szellemi erőforrásokat, az anyagi és intézményes lehetőségeket. A két intézmény oktatási, kutatási, tudományos és több szakmai területeken működik majd együtt, valamint lehetőség lesz arra is, hogy a jövőben megosszák a tapasztalataikat a képzések, szakindítások és a felnőttképzés terén is. Az iskolák kölcsönösen elismerik a másik iskolában szerzett kreditpontokat.

Regionális pedagógus-továbbképző központ a tanárképzésért – a református tanítóképző is csatlakozott

Az Észak-Alföld régió tanárképzésének korszerűsítésére nyert százyolcvanhat millió forintos uniós támogatást a Debreceni Egyetem, a Nyíregyházi Főiskola és a debreceni Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola konzorciuma. A támogatást részarányosan osztották el, a Kölcsey Ferenc Tanítóképző Főiskola tizenkilencmillió forintos támogatást kapott. Ennek a pénznek a tizenöt százalékából eszközöket kell vásárolnia az iskolának, a további összegből pedig a szakmai munkát finanszírozzák majd. Tananyag- és adatbázis-fejlesztést végeznek, valamint a hallgatók gyakorlati helyeit veszik számba, szeretnék, ha a régió túlmutató lehetőségeik is lehetnének a diákoknak.

A debreceni Kölcsey Ferenc
Református Tanítóképző Főiskola épülete

56/57

A Károli Gáspár Református Egyetem a 2010/2011. tanévben

A 2010-es esztendő nagy és sok szempontból viharos megmérettetése volt az intézményakkreditációs vizsgálat. Az év első felét – a nagymértékű belső átalakítások mellett – a vizsgálatra való felkészülés, a második felét a vizsgálat eredményeit, kritikáit figyelembe vevő, szabályozottabb és kiegyensúlyozottabb működésre való átállás előkészítése jellemezte.

Az **Állam- és Jogtudományi Kart** a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (MAB) 2013-ig akkreditálta 2011. szeptemberi időközi látogatással. A 2010/2011-es tanévben megfeszített munkával igyekezett a kar a MAB által támasztott elvárásoknak – kinevezett kari vezetés, megfelelő oktatói létszám, minőségbiztosítási feladatok stb. – eleget tenni. Kisebb tanszékek összehívásával, tudományos fokozattal rendelkező oktatók felvételével folytatódott az oktatás színvonalának emelése.

Az év kiemelkedő eseményei közül néhány fontosabb konferencia, amelyek nagyszámú hallgatót vonzottak és a médiában is jó visszhangot keltettek: 2010. december 8-án megrendezésre került a *Kényszergyógykezelés aktuális kérdései* című konferencia, illetve a középiskolák számára meghirdetett Iustitia perbeszédmondó verseny.

A **Bölcsészettudományi Kart** a MAB szintén 2013 végéig akkreditálta. Ennek megfelelően az elmúlt esztendő nagy feladata az akkreditációs elvárások teljesítése volt. 2010. október 1-jétől új dékánja van a karnak Sepsi Enikő személyében, irányításával meg is kezdődött a kar munkájának szisztematikus átalakítása, fejlesztése. Új szakindítási tervek előkészítése és összeállítása vette kezdetét, továbbá 2010-ben megkezdődött egy új doktori iskola felállításának előkészítése.

A **Hittudományi Kart** a MAB 2015. december 31-ig akkreditálta. Lelkész, valamint esti protestáns teológus, levelező hittanárnevelő és vallástanár szakon, valamint doktori képzésen folyik oktatás.

2010. november 26-án a Hittudományi Kar helyet adott az *Edinburgh 2010* című nemzetközi konferenciának, amelynek a résztvevői között volt református, evangélikus, baptista, ortodox és görögkeleti teológus, illetve lelképásztor. A kar hallgatóinak egy csoportja 2010. július 4–18. között *Pál apostol útján* mottóval eljuthatott Kis-Ázsia és Görögország azon részeibe, ahol Pál apostol is megfordult.

A **Tanítóképző Főiskolai Kar** a 2010 novemberében rendezett jubileumi ünnepség keretében tudományos konferenciáknak adott helyet. A Doktorok Kollégiuma Pedagógiai Szekciója, az Óvó- és Tanítóképzők Egyesülete is a karon tartotta ülését. Az őszi folyamán az SDG Zsoltár- és népdaléneklő versenye zajlott. A kollégák közül néhányan Debrecenben, Kaposváron, Kolozsváron, Pécsen előadóként is részt vettek a tudományos rendezvényeken.

Francia kitüntetést vett át a Károli-egyetem dékánja

Sepsi Enikő, a Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Karának dékánja október 19-én vehette át a francia Akadémiai Pálmák lovagi fokozata (Chevalier dans l'Ordre des Palmes Académiques) kitüntetést a budapesti Francia Intézetben. François Fillon, a Francia Köztársaság miniszterelnöke – a francia oktatási miniszter felterjesztése alapján – 2010. január 11-i rendeletében adományozta a kitüntetést Sepsi Enikőnek az oktatás, a tudomány, a tudományszervezés és a

francia–magyar kapcsolatok építésében elért kiemelkedő eredményeiért. A babérkoszorút ábrázoló, Jules Ferry egykori miniszter által alapított díjat François Laquieze kulturális attasé, a Francia Intézet igazgatója adta át, méltatva a Károli-egyetem dékánjának szakmai tevékenységét. Sepsi Enikő október 1-jétől a KRE BTK dékánja, a Franciaországi Kormányösztöndíjasok Egyesülete elnöke, a Francia Intézet stratégiai tanácsának tagja, több évig volt az Eötvös Collegium Francia Műhelyének vezetője, igazgatóhelyettese és ügyvezető igazgatója. Munkájának köszönhetően hazánkban elsőként került be az egyetemi oktatásba a kortárs francia költészet.

A legjobb tíz egyetem között

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Szegedi Tudományegyetem, Semmelweis Egyetem, Budapesti Corvinus Egyetem és a Debreceni Egyetem – az oktatók és a hallgatók kiválósága alapján ezek a legjobb hazai felsőoktatási intézmények 2010-ben. Idén első alkalommal állította össze a magyarországi főiskolák és egyetemek abszolút rangsorát az Országos Felsőoktatási Információs Központ (OFIK). A legjobb tíz közé két egyházi felsőoktatási intézmény is bekerült: a Károli Gáspár Református Egyetem oktatóinak és hallgatóinak teljesítménye a hetedik, a Pázmány Péter Katolikus Egyetemé pedig a kilencedik helyre volt elég.

A Magyarországi Református Egyház élete számokban*

Népmozgalmi adatok 2010

	Egyházmegye	Keresztelés	Konfirmáció	Házasságkötés			Temetés
		összes	összes	tiszta	vegyes	összes	összes
Dunamellék	Baranyai	283	141	9	42	51	392
	Bács-Kiskunsági	603	423	28	93	121	878
	Budapest-Déli	711	366	66	157	223	959
	Budapest-Északi	832	432	70	143	213	1 100
	Délpesti	983	643	86	129	215	1 235
	Északpesti	867	504	70	146	216	1 031
	Tolnai	190	125	12	25	37	268
	Vértessaljai	328	219	27	40	67	455
	Összesen:	4 797	2 853	368	775	1 143	6 318
Dunántúl	Mezőföldi	233	137	20	62	82	344
	Őrségi	90	106	7	34	41	178
	Pápai	336	200	18	85	103	402
	Somogyi	195	145	22	37	59	318
	Tatai	433	235	29	69	98	536
	Veszprémi	237	119	21	30	51	297
	Összesen:	1 524	942	117	317	434	2 075
Tiszáninnen	Abaúji	254	196	21	36	57	467
	Borsod-Gömöri	950	587	123	121	244	1549
	Egervölgyi	171	134	21	37	58	287
	Zempléni	380	287	40	52	92	680
	Összesen:	1 755	1 204	205	246	451	2 983
Tiszántúl	Békési	404	249	42	22	64	869
	Bihari	279	128	25	4	29	492
	Csongrádi	409	151	19	49	68	312
	Debreceni	1 077	582	136	91	227	1 106
	Hajdúvidéki	797	463	78	38	116	949
	Nagykunsági	699	308	32	18	50	721
	Nyírségi	1 286	714	104	124	228	1 342
	Szabolcs-Beregi	598	749	101	55	156	861
	Szatmári	546	590	76	22	98	874
	Összesen:	6 095	3 934	613	423	1 036	7 526
Mindösszesen:	14 171	8 933	1 303	1 338	3 064	18 902	

58/59

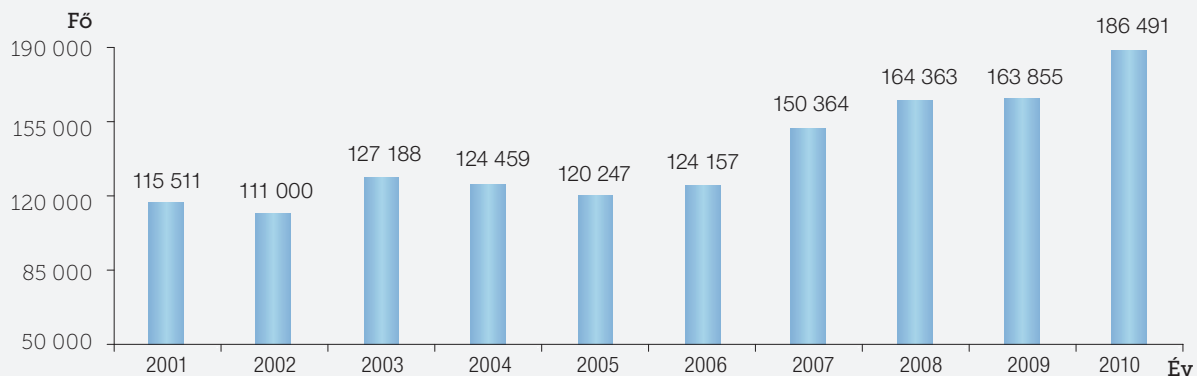
Az MRE munkaügyi adatai, 2010

Főállásban foglalkoztatottak száma:	7 594 fő
Megbízási jogviszonyban foglalkoztatottak száma:	1 180 fő

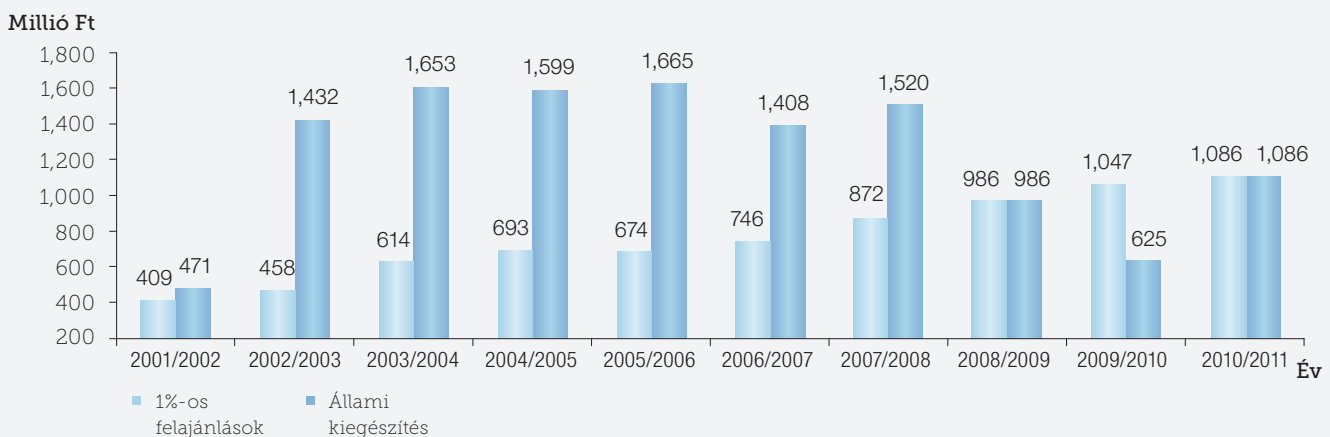
MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ, 2010

A Magyarországi Református Egyház
élete számokban

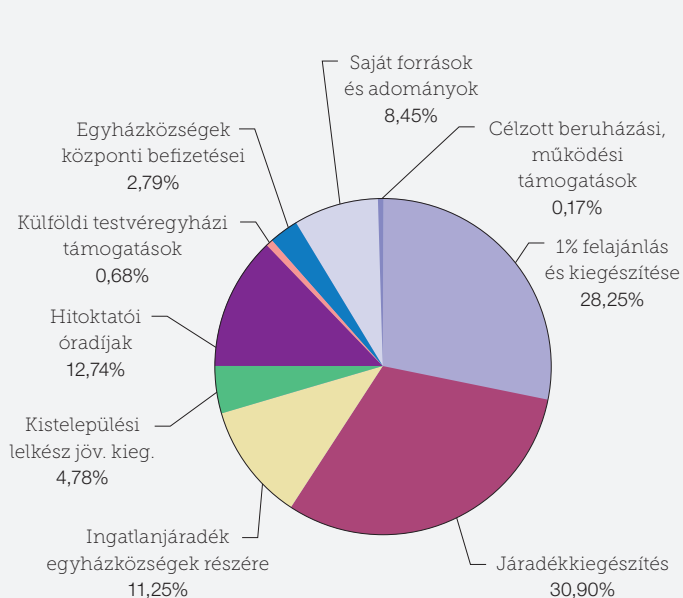
Az MRE számára szja 1%-ot felajánlók száma

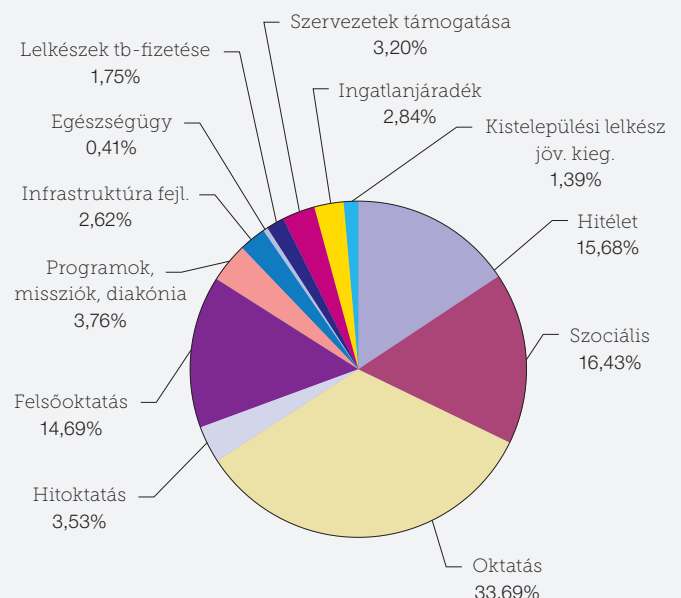
Az MRE számára felajánlott szja 1% és az állami kiegészítés mértéke
a 2002–2011 közötti költségvetési években

Az MRE 2010. évi központi forrásai

Az MRE 2010. évi kiadásai

* Az adatok tájékoztató jellegűek

Borító

Lovas András gazdagréti református lelkipásztor egy kenyai férfival beszélget

Fotó

Füle Tamás

Fejezetelválasztó képek:

A Zsinat munkája 2010-ben

Zsinati tagok a tanácsterem erkélyéről nézve

Főbb események 2010-ben

A REND fiatal néptáncos fellépői

Az állam és egyház kapcsolata

A Parlament épülete, előtérben a Szilágyi Dezső téri református templommal

Kapcsolatok a Kárpát-medencén innen és túl

A magyaralkói református templom bejárata
– Erdély, Kalotaszeg

Testvéregyházi kapcsolatok

Gyermekek tartják a magasba a Grand Rapids-i Egyesülő Nagygyűlésen a Református Világszövetség emblémáját

A Magyarországi Református Egyház missziós munkája

Menekült fiatalok és vendéglátóik a Balatonnál

Szeretetszolgálatunk

A Magyar Református Szeretetszolgálat önkéntesei Devecszerben segítenek

Egészségügyi szolgálatunk

2010 januárjában egy egészséges újszülöttet hagytak a Bethesda Gyermekkorház lépcsőjén

Fiatalok egyháza

Református gyülekezeti tábor résztvevői Nagybörzsönyben

Oktatás

Életkép a Károli Gáspár Református Egyetemről

Kiadó:

a Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatala
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

Felelős szerkesztő

a Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatala,
Kommunikációs Szolgálat – Fodor Zsófia

Képek

Füle Tamás, Iszlai Endre, Kalocsai Richárd,
Kocsza Péter, Kovács Róbert, Papp Gábor,
Rácsok András, Sáfrány Anikó, KIM – Pelsőczy Csaba,
WCRC /Coll, SEK/Mosimann

Tervezés, tördelés

Mikáczó Kamilla

Nyomtatás

Alföldi Nyomda Zrt.

Elnök-vezérigazgató

György Géza

HU ISSN 1789-4441

Dunamelléki Református Egyházkerület

1092 Budapest, Ráday u. 28.

Levelezési cím: 1092 Budapest, Ráday u. 28.

Telefon: (+36 1) 218 0753

Telefon/fax: (+36 1) 218 0903, 218 0018

E-mail: ph@raday28.hu

Honlap: www.raday28.hu

Dunántúli Református Egyházkerület

8500 Pápa, Árok u. 6.

Levelezési cím: 8500 Pápa, Árok u.6.

Telefon: (+36 89) 512-400, 512-401

Fax: (+36 89) 512-402

E-mail: dtpuspoki@refdunantul.hu

www.refdunantul.hu

Tiszáninneri Református Egyházkerület

3525 Miskolc, Kossuth u. 17.

Levelezési cím: 3501 Miskolc, Pf. 155

Telefon: (+36 46) 563 563

Fax: (+36 46) 508 884

E-mail: phivatal@puspokmc.axelero.net

Honlap: www.tirek.hu

Tiszántúli Református Egyházkerület

4026 Debrecen, Kálvin tér 17.

Levelezési cím: 4001 Debrecen, Pf. 65

Telefon: (+36 52) 412 459, 414 744

Fax: (+36 52) 414 400

E-mail: tizantul@reformatus.hu

Honlap: www.ttre.hu

Magyarországi Református Egyház

Zsinati Hivatala

1146 Budapest, Abonyi u. 21.

Postacím: 1440 Budapest, 70., Pf. 5

Telefon: (+36 1) 343 7871, 460 0714

Fax: (+36 1) 460 0715

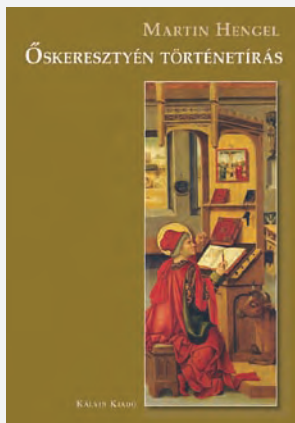
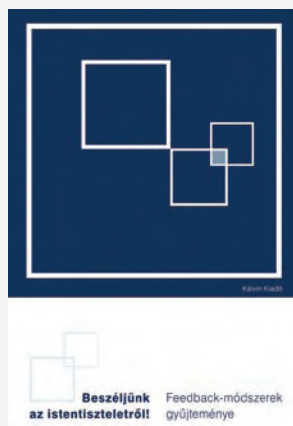
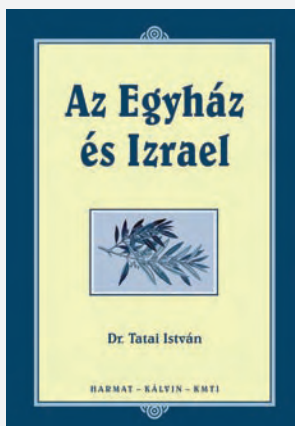
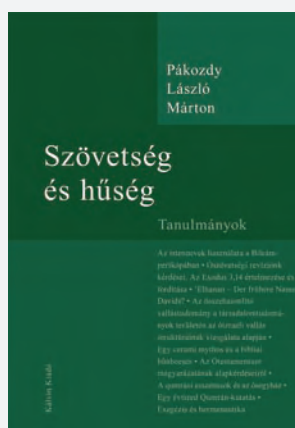
E-mail: info@zsinatiiroda.hu

Honlap: www.reformatus.hu

Válogatás

a Református Kálvin Kiadó és a Magyar Bibliatársulat
2010-ben megjelent kiadványaiból

reformatus.hu
MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ